

Молодий Комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 7 (4086).

СУБОТА

17

ЛЮТОГО
1990 р.

Ціна 8 коп

МЖК — за індивідуальним будівництвом

Постановою виконкому Кіровоградської обласної Ради народних депутатів і бюро Кіровоградського обкому ЛКСМУ України від 9 січня 1990 року «Про дальший розвиток будівництва МЖК в області» рекомендовано райкомам, міським комсомолу, районним і міським виконкомом розглянути питання організації створення МЖК на базі індивідуального будівництва. Обком комсомолу, Кіровоградський міський комсомол протягом лютого-березня

цього року вирішують організаційні питання і вивчають можливість створення такого МЖК. Для цього:

МЖК виділяється ділянка під забудову; будівництво комунікацій і об'єктів соціально-культурного, проводиться за рахунок виконкому. Загін МЖК наділяється грошовою позицією для будівництва, забезпечується технікою і механізмами.

Бажаючих брати участь у створенні і будівництві МЖК за індивідуальним будів-

ництвом в місті Кіровограді просимо заповнити цю анкету і надіслати її у відділ соціально-економічних проблем молоді обкому комсомолу або Кіровоградський міський комсомолу, чи в редакцію газети «Молодий комунар». Довідки можна отримати там же або за телефонами 4-73-70, 4-74-77.

Наша адреса: 316050, м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 41, обком комсомолу.

АНОНС

АНКЕТА

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО-БАТЬКОВІ

МІСЦЕ РОБОТИ (ТЕЛ.)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

СІМЕЙНИЙ СКЛАД

ДОМАШНЯ АДРЕСА (ТЕЛ.)

АНОНС • АНОНС • АНОНС • АНОНС

Як ми і повідомляли в минулому номері «МК», 15 лютого в місті було проведено День пам'яті, присвячений

річницю виведення обмеженого контингенту радянських військ з Афганістану. Після громадської панahiди від-

бувся концерт «афганців» та закладка пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь Кіровоградщини у сквері Ленінського комсомолу.

Докладний фоторепортаж наших кореспондентів про цей День читайте в наступному номері.

Люди доброго серця

У Кіровоградському універсальному торговельному об'єднанні «Кіровоград» склалася традиція проводити різні конкурси, огляди, разом відзначати свята (а працює тут понад 1000 чоловік). Ось і цього разу в актовому залі зібралися працівники торгівлі, щоб відзначити донаорів. Це — люди доброго серця, які безкорисливо здають свою кров, яка допомагає рятувати життя десяткам, сотням хворих. Тільки минулого року донори УТО Є. Маргачова, В. Бешенцева, Л. Холодна, О. Гора, О. Копійка (він — початкуючий донор, на фото йому вручають нагороду) та інші працівники понад тридцять разів здавали свою кров. Вони добровільно відкликаються на

прохання пологового будинку чи інших лікарень міста, коли треба терміново допомогти пацієнтові, наприклад, зробити пряме переливання крові. Це нещодавно зробили Тетяна Арістова (на фото зліва) та Людмила Абрамова. Їм та іншим активістам товариства Червоного Хреста вручено Почесні дипломи та цінні подарунки.

Потім для працівників УТО дав концерт зразковий хореографічний ансамбль «Пролісок» під керівництвом заслуженого працівника культури УРСР Анатолія Короткова.

В. ГРИБ:
Фото автора.

Кандидат у народні депутати Української РСР по Новоархангельському виборчому округу № 233 Галина ШАЛАПКО.

Народилася в 1956 році в селі Бузниковатому Вільшанського району. Після закінчення в 1973 році Йосипівської середньої школи почала трудову діяльність літпрацівником Вільшанської районної газети «Ленінська зоря». Незабаром стала завідувачкою відділом листів, а з 1979 по 1984 рік — завідувачкою відділом партійного життя цієї ж газети. З 1984 по 1989 рр. Галина обіймала першим секретарем Вільшанського райкому комсомолу. Нині — завідувачка відділом газети «Ленінська зоря».

Член КПРС з 1980 року, з того ж часу — член Спілки журналістів СРСР. Освіта — вища, в 1980 році заочно закінчила філологічний факультет Одеського держуніверситету. Заміжня має двох дітей.

КОР.: Чому ти, Галино, бажаєш стати депутатом? Влада приваблює, гордість...

Г. Ш.: Ні те, ні інше. Приваблює бажання щось змінити, бути голосом нашого народу, своїх виборців у республіці; добуватися виконання їхніх доручень. Вважаю, не можна сьогодні «грати» дешевими сенсаційними обіцянками, завблюдати цим на свій бік людей.

програмою. Акцентую увагу на головних проблемах.

Моя позиція в політиці така: я за грамотний підбір демократичним шляхом кадрів; рівність прав людини; чіткий розділ функцій законодавчої, виконавчої і судової влади; створення Комітету Верховної Ради республіки у справах молоді, а при виконкомах — аналогічних відділів. Я проти бюрократизму і номенклатури,

оцінки людей за посадою, безграмотності і некомпетентності.

В економіці — за повну самостійність місцевих Рад в управлінні економікою та вирішенні соціальних проблем; перегляд закупівельних цін на сільськогосподарські продукти; нові форми господарювання на селі, які б сприяли ефективному використанню землі і дозволяли селянам розпоряджатися самими результатами своєї праці; наблизення переробної промисловості до поля. Я проти — економічно необґрунтованих цін; зарплати, на яку майже неможливо прожити...

У соціальному напрямі — за забезпечення належних умов проживання інвалідів і людей похилого віку; надання допомо-

ги молодим і багатодітним сім'ям, соціальну захищеність воїнів-інтернаціоналістів; за те, щоб лозунг «Все найкраще — дітям!» став реальністю; виділення жіночих проблем в окремий соціально-економічний законодавчий комплекс. Я проти спорудження дорогих об'єктів-довгобудів, і відомчих споруд.

У напрямі освіти і культури — за захист прав учителя на творчість; звільнення його від непотрібної регламентації, неадекватних йому функцій; надання правових гарантій, котрі забезпечували б добровільну працю учнівської молоді у вільний час; розвиток на селі центрів естетичного виховання школярів. Я проти залишкового принципу фінансування освіти і культури.

У питанні екології — за повну гласність в інформуванні населення про стан навколишнього середовища; проведення всеукраїнського референдуму з розвитку атомної енергетики. Я проти небезпечного ставлення до землі, бездумного використання мінеральних добрив.

КОР.: Певно, виборців твою, Галино, програма влаштовує. А що про неї кажуть вони самі!

Г. Ш.: В цілому я бачу підтримку.

КОР.: Що й кому найбільше подобається?

Г. Ш.: Розділ соціального напрямку, — де йдеться про виділення жіночих проблем в окремий соціально-економічний законодавчий комплекс. Особливо відчутна підтримка жінок. Вірю в те, що саме їхні побажання, доручення мені вдасться виконати, бо жіночі біди я знаю із власного досвіду.

КОР.: Вибач за дещо незвичне запитання: як сприймають тебе як кандидата-жіночку?

Г. Ш.: Думаю, що перш за все тут важать діловитість і компетентність. Бачу, що мене розуміють і вірять і жінки, і чоловіки.

КОР.: Однак, у тебе, Галино, дуже серйозний суперник...

Г. Ш.: Маєш на увазі В. І. Желібу, голову виконавчого комітету Кіровоградської обласної Ради народних депутатів? Цю людину я дуже поважаю і помагаю в такій політичній боротьбі. Що ж до чуток, ніби В. І. Желіба може використовувати своє службове становище, скажу: мені відомо, що він сам сказав: коли таке станеться, першим відмовиться від депутатства. Суперники в мене всі серйозні і останнє слово за виборцями.

КОР.: Яке запитання на

ІДЕМО ДО ВИБОРІВ

зустрічах тобі найбільше запам'яталося!

Г. Ш.: Про хід перебування в районі, області, республіці. Я відповіла, як закінчується багато казок: «Я там був, мед-горілку пив, по бороді текаріку пив, по бороді текаріку, в рот не попало...».

КОР.: Одне з «модних» запитань: пільги!

Г. Ш.: Проти, звичайно. Я за пільги інвалідам, учасникам Великої Вітчизняної, воїнам-інтернаціоналістам.

КОР.: Взагалі-то, важко здобувати перемоги!

Г. Ш.: Не те слово. Це живучий стереотип, що коли, мовляв, молода та ще із комсомолом було довго зв'язана, то хіба може така людина щось змінити...

Відповідь у мене одна: значна — зможу. Є для цього і бажання, є чималий життєвий досвід, який базується на знанні місцевого життя через зустрічі з людьми на полі, за верстатом, в школах, а не через кабінетні папери «розуміння». Тому, думаю, не буду «новачком» в багатьох питаннях.

Інтерв'ю вів
Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».

сміт Вільшанка.

НЕ ЗАВЖДИ ПО-ЛЮДСЬКИ

15 лютого виповнилася річниця виведення радянських військ з Афганістану, який болить в душі кожного, хто служив там, у рідних колишніх воїнів-інтернаціоналістів, у всіх тих, хто з біл्लю в серці сприймав нікому не потрібні смерті у так званій «схованій» війні...

Вітаємо колишніх воїнів-інтернаціоналістів із цією подією. Зичимо щастя, здоров'я вам і вашим рідним. Нехай ніколи другого Афганістану не буде!..

Сьогодні, перш за все, цікаво як живуть, працюють колишні воїни-інтернаціоналісти. В основному скрізь нормально, по-людськи, але є випадки, коли їм дорікають, ображаючи гідність.

Розмовляючи з головою ради клубу воїнів-інтернаціоналістів Петрівського району «Аскер» («воїн») Миколою Кисілем — секретарем комсомольської організації рудоуправління, розумієш, що не люблять хлопці згадувати про війну, охочіше говорять про сьогоднішнє життя.

Військово-патріотичний клуб «Аскер» має підвальне приміщення, в якому займаються 3 групи — 30 дівчат і 60 хлопців, котрі тренуються фізично і гартуються духовно, поскільки «голове» — виховувати духовну культуру молоді людини» (так говорить Микола Кисіль).

«Чомусь ми гордимось нашими підвалами, «дітьми підземелля», але це надзвичайно бідно для досягнення високих гуманних цілей, особливо, коли їх весь час затопляє каналізаційна підвальна вода. А тому ми просимо райвиконком виділити для нас 4 кімнати у ново-збудованому дев'ятиповерховому будинку!»

Для роботи з молоддю потрібні люди зацікавлені. Такі от, як голова райспорткомітету Валерій Ганжа, заступник районного військового комісара Олег Гіюк та заступник голови райради воїнів-інтернаціоналістів, вчитель військової підготовки Чечелівської середньої школи Дмитро Позивай.

— Робота по патріотичному вихованню молоді повинна бути по секціях, охоплювати всі регіони району, бути в кожному селі, — стверджують колишні воїни-інтернаціоналісти.

Для членів військово-патріотичних клубів повинна бути своя спеціальна форма, техніка, фонди, свій статус. Всі ці та інші питання має вирішувати Рада народних депутатів, а не безліч інших організацій, як це робиться зараз, тобто влада має бути лише за Радами. На цьому

наголошують у своїх передвиборних програмах кандидати у депутати до райради О. Гіюк та Д. Позивай.

У кожній Раді народних депутатів повинна бути молодіжна програма, яка фінансово підкріплена.

— Особисто мені, — загострює увагу Дмитро, — пільг не потрібно, не люблю, коли ними «розмахують» де треба й не треба. Але необхідно вирішувати соціальні проблеми розвитку села: будівництво лікарень, дитсадків, кафе, житла, культурно-спортивних центрів. Наша увага повинна бути спрямована, в першу чергу, на допомогу ветеранам, літнім людям, багатодітним сім'ям, жінкам, які знаходяться в декретній відпустці...

Одним словом, якщо О. Гіюк і Д. Позивай стануть депутатами районної Ради народних депутатів, будуть вирішувати земні питання, характерні для району.

Нині триває кампанія по агітації за кандидатів у народні депутати Української РСР і місцевих Рад. Петрівський райком комсомолу виступає з підтримкою кандидатів, зокрема, у народні депутати до райради, — воїнів-інтернаціоналістів Дмитра Позивая і Олега Гіюка.

А. СТОЯН,
зав. відділом ідеології і культури обкому комсомолу.

ІДЕМО ДО ВИБОРІВ

АКТОР РОКУ

Пусть в Вашей
жизни разлетел
будет больше, чем
в моей!
Александр Сергеевич

11 лютого в залі кінотеатру «Комсомолец» протягом дня проходили зустрічі глядачів фільму «Біла кістка» з його головним героєм Грантом — О. Панкратов-Чорним. Талановитий актор і режисер завітав до нашого міста на запрошення молодіжного центру дозвілля «Червоний клин». На жаль, через зйомки нового фільму актор завізався на один день, і тому не всі бажачі ознайомилися з його творчістю. Зате всі можуть побачити його автограф.

Прочитавши слова Олександра Васильовича, я відчував сміток. «Ні, — тут же розвіяв він мої побоювання, — в моєму житті відносно багато радощів, але я хочу, щоб їх було ще більше в інших». В його темно-карих очах пульсує водночас іронія, посміх, поміркованість. А у виступах перед кіносеансами він показує професійне володіння аудиторією і створює

враження пустуна, фантазера, дотепника — тут уяві виникають постаті з його «гусарських» ролей.

Як відомо з афіш та деяких публікацій у пресі, за підсумками глядацького опиту О. Панкратов-Чорний став кращим кіноактором 89-го року. Цьому визнанню передувало 14 років удосконалення професійної майстерності. І на цьому, звичайно, його творче зростання не закінчилося.

Зараз Олександр Васильович працює над новою роллю у фільмі режисера О. Наумова «Десять років без права листування». Фільм розкриває характер післявоєнної епохи, роль актора незвичайна і стане своєрідним підсумком його кінематографічного досвіду.

О. Панкратов-Чорний — член Московського бюро Спілки кінематографістів. Тому добре розуміється як в проблемах кіномистецтва,

так і в питаннях організації його матеріально-технічної бази. Тут — за його словами — ми, на жаль, стоїмо на завітрах сучасного світового кіно. До того ж, ще немає повного взаєморозуміння у керівництві Спілки, дехто й досі орієнтується на старі догми. Вийти з прориву в кіномистецтві і наблизитись хоча б на одну п'яту до світових стандартів — таким бачить Олександр Васильович головне завдання чергового, V з'їзду кінематографістів.

Серед знайомих, приятелів, партнерів Олександра Васильовича по кіно — Б. Ахмадуліна, А. Мяков, М. Козаков, А. Тарковський, О. Сокуров, О. Кайдановський, Е. Рязанов, К. Шахназаров, М. Михайлов, Е. Євстигнєєв. Він хотів би бути в одній «команді» з Ф. Фелліні або з Е. Климовим.

Л. РОМАНОВ.

Кандидат у депутати Кіровоградської обласної Ради народних депутатів по Верблязькому виборчому округу № 39 Степан ФЕДАС.

Народився 1964 року в селі колгоспника. 1981 року закінчив середню школу і працював трактористом у колгоспі імені Ульянова Новгородківського району. У 1982—1984 рр. служив у армії, після цього повернувся у своє господарство на ту ж роботу. Член КПРС, кандидат у члени Новгород-

ківського райкому Компартії України.

— Степане Степановичу, як саме вас висували кандидатом, хто запропонував?

— Запропонувала третя тракторна бригада, потім підтримали інші бригади, а потім і загальноколгоспні збори.

— Яким ви уявляєте майбутнє сільськогосподарського виробництва? Зараз так багато розмов

про оренду, фермерство, нерентабельність колгоспів...

— Колгоспи розпускають — не метод. Треба їх залишити, але можна давати людям і землю. Візьмуть, думаю, її не всі.

— Що, на вашу думку, найперше потрібно сьогодні селу, аби в ньому залишалася молодь?

— Щоб були в селі хо-

роші дороги, житло, хороші умови праці. Аби людина могла прийти на роботу і там переодягнутися, помитися.

— А в галузі культури?

— Якщо в селі будуть люди, то і в будинку культури буде цікаво. А як нема кому туди ходити, то нічого там і не відбуватиметься.

— Ваше ставлення до шостої статті Конституції

КПРС?

— Наш народ уже звик, щоб була керівна роль. Я за те, щоб ця стаття залишилася.

— У випадку вашого обрання депутатом, що б ви хотіли зробити, аби зменшити рівень злочинності в області?

— Навіть і не знаю, що тут зробити. Боротьба, що

ведеться проти злочинності, недостатня.

— Чи вважаєте ви, що нам у суспільстві слід говорити про існування окремої молодіжної проблеми?

— Одне від іншого невіддільне. Проблеми одні й ті ж у молоді і в дорослих.

— Як, на ваш погляд, далі житиме комсомол?

— Комсомолу треба дати більше прав і самостійності. І не приймати, як раніше, до нього всіх під ряд. Не виключаю можливість існування також інших молодіжних організацій.

— На вашу думку, де у нас в області найбільші провали?

— Економіка запущена, особливо переробна промисловість. Хотілося б, аби м'ясо, молоко, зерно що перероблялися на місці і тут же продавалися. І обов'язково треба газифікувати село.

— На зустрічах з вибор-

цями ви їм обіцяєте зробити щось конкретне для свого села?

— Хіба депутати зобов'язані щось вибавати? Вони повинні вирішувати загальні проблеми, а не асфальт стелити.

— Ви, звичайно ж, дивилися трансляцію з'їзду народних депутатів. Погляди якого депутата вам найбільше подобалися?

— Дивився, наче і той правий і інший, але єдиний в думках немає...

— Вас задовольняє рівень сьогоднішніх обласних газет?

— Мені цілком вистачає інформації, яку дає преса.

— Про неблагополучну екологічну ситуацію більше говорять у містах; у селі з цим, мабуть, краще...

— І в селі не все добре. Людей мало, вони працюють по 3—4 роки з гербіцидами, а треба — рік, а потім п'ять років перерви. Внесуть гербіци-

ди під буряк, а наступного року сіють там пшеницю, і ми їмо хліб з тими гербіцидами. Поменше їх треба застосовувати.

— У вас є суперники по виборах?

— Один, голова Новгородківського райвиконкому. Моя програма майже не відрізняється від його програми і від платформи райкому партії. У нього, звичайно, більше можливостей зустрічатися з виборцями. У мене ж часу обмаль. Хто з нас перемає, покажуть вибори.

— Якою б ви хотіли бачити майбутню обласну Раду народних депутатів?

— Щоб депутати в усьому дотримувалися законів, Конституції, підтримували трудящих і головну увагу звертали на сільськогосподарське виробництво, бо наша область не дуже промислова.

Бесіду вела
Н. ДАНИЛЕНКО.

Кандидат у народні депутати обласної Ради народних депутатів по 113-му виборчому округу Сергій КУКСЕНКО.

Народився в 1969 р. в селі Мала Бурімка Чорнобаївського району Черкаської області. Українець. Кандидат у члени КПРС. Закінчив 1986 року Великобурімську середню школу, нині студент IV курсу

історичного факультету КДПІ імені О. С. Пушкіна. В 1983 р. нагороджений значком ЦК ВЛКСМ «За отличную учебу». За відмінне навчання і громадську активність портрет С. І. Куценка поміщений на інститутській Дошці пошани.

Добиватимусь реально-го народовладдя, надання Радам всієї повноти влади в політичній, економічній,

побудову правової держави.

Буду обстоювати всебічну реалізацію плюралізму форм власності, впровадження нових форм господарювання, переведення нашої області на дійовий господарський облік. Виступатиму за цілковиту гласність у справі виробництва і розподілу в області продукції харчування та предметів широкого

вжитку. Добиватимуся до-

тримання принципу соціальної справедливості. Працюватиму на збільшення частки відрахувань у місцевий бюджет від виробничих підприємств, постійно піклуватимуся про

роботу комунального транспорту.

Потрібно тісно ув'язати будівництво нових підприємств з дотриманням вимог екології. Потрібно поставити це питання під новий контроль Рад. Необхідно також звернути увагу на роботу закладів громадського харчування: значна частина захворювань населення, а особливо молоді, іде з цих закладів.

Сприяти духовному відродженню української нації на основі всебічного розвитку української культури, добиватися повного виконання організаційми і установами, закладами народної освіти й органами влади Закону про мови в Україні РСР. Сприяти відродженню національ-

них традицій і звичаїв, пропагувати відзначення національних дат і свят. Виступатиму активним прибічником збільшення частин витрат на соціально-культурну сферу. Особливу увагу слід приділяти школам, бібліотекам, театрам, самодіяльним клубам, культурно-освітнім і освітянським закладам. Необхідно провести велику роботу по виявленню додаткових коштів на народну освіту і науку.

Вважатиму одним із найважливіших своїх депутатських обов'язків постійний захист інтересів молоді. Здійснення молодіжної політики проводити на засадах пріоритетного розв'язання соціальних проблем молоді, зро-

стання пільг для неї в міру піднесення економічного потенціалу суспільства. Буду активно виступати за реалізацію ініціативи комсомолу по створенню на виробничих підприємствах області молодіжних фондів. Вважаю також необхідним, щоб радянські і господарські органи більше звертали уваги на проблеми і турботи молоді сім'ї.

Усю молодіжну політику вважаю найдоцільніше проводити через спеціальний комітет у справах молоді при обласній Раді народних депутатів.

Особливу увагу у своїй роботі приділятиму матеріальному забезпеченню і соціальному захисту молодих спеціалістів.

Кандидат у народні депутати Кіровоградської міської Ради народних депутатів по виборчому округу № 133 Ігор ЄРМАКОВ.

Народився в місті Волгограді в 1963 році. Після закінчення восьмого класу вступив в 1978 до машинобудівельного технікуму. З 1982 по 1985 рік — служба у ВМФ. З 1985 по 1988 рік — слухач вищої комсомольської школи і вчитель історії в одній з середніх шкіл м. Москви. 1988—1989 рр. — другий секретар Кіровоградського (м. Кіровоград) райкому комсомолу. З листопада 1989 року — другий секретар Кіровоградського

міськкому комсомолу.

КОР.: Ігоре, скажи, ти хочеш стати політиком, бачиш себе ним?

І. Є.: Я вже політик. Молодий, комсомольський. Хочу, щоб наш час не був, як 70—80 роки, політикою бездуховності, отупіння, боязні і зневіри. Подивімося, як молодь вирішувала соціально-економічні питання. Нам же дозволяють займатися дозволяють, щемось подібним. Якщо

ми ж не — та сама молодіжна політика.

КОР.: Сьогодні ж не ті часи...

І. Є.: Не ті, та залишилася інертність. От я її, в першу чергу, (якщо, звичайно, стану депутатом) прагнути ліквідувати. Інертність, звичайно, не заборонена. Заборон немає. Кричали: дайте, дайте... Дали. От і добиватимуся, щоб молодь відчувала себе реальним рушієм

важати для впливу на молоді, як це робиться в Москві, Прибалтиці, Білорусії.

У нас і молодь, і газета відійшли від питань, що хвилюють суспільство. У «МК» — багато, якщо не 90% консерватизму. Газета «під рукою» — це не газета.

КОР.: Чи відрізняється твоя програма молодіжним напрямом?

І. Є.: Ні, думаю, між старшим і молодшим поколіннями не варто вбивати клин. Основне в програмі — економічне питання. Ми з «КП» робили рейди і прийшли до висновку, що оті неконтрольоване м'ясо, яке несунуть проносять за день сотнями кілограмів, лише по місту плюс більш залишки свого в себе — це все-таки крок до покращення життя. Як зробити — треба подумати. Для цього нас і оберуть.

Друге, на що зверну увагу — боротьба з бюрократіями, хапугами, шахраями. Робітничий контроль повинен тут сказати своє слово.

Ще — я за партію «зелених». Офіційну. Думаю, вона змогла б покращити екологічний стан Кіровограда. Я за нові насадження. В першу чергу — молодь масово повинна насаджувати дерева.

КОР.: Як у тебе з культурою?

І. Є.: Думаю, гаразд. Беру уроки української мови, почав з «Букваря». Дійшов до підручника третього класу. Скажу — мені, росіянину, приємно вивчати таку чудову мову людей цієї славної землі.

Думаю дати бій безкультур'ю, озлобеності й нахабності. Хоча все це — наслідок соціальної пригнобленості. В тому числі й молоді, яка не може навіть працевлаштуватися. Вихід бачу — створювати на підприємствах молодіжну «броню».

КОР.: Що є в програмі про стосунки з партією?

І. Є.: Немає смислу це в програму записувати, бо молодь сьогодні не має керма влади ні еконо-

мічної, ні політичної. Але те, що ми тягнемось до того керма, — незаперечна істина.

Правда, навіть свою економічну програму не можемо створити і тишити тим, що «наша» включена пунктом у загальноміську партійну платформу.

КОР.: Політика...

І. Є.: Суверенітет політичний і економічний. Довго ми говорили про п'ятнадцять республік — п'ятнадцять сестер.

Зараз бачимо, що є й двоюрідні, а не рідні сестри, і є дуже серед них як слухняненькі, так і вередливі. Треба новий договір Союзу. І про нього починати думати «знизу».

КОР.: Твій задум, якщо станеш депутатом?

І. Є.: Створити молодіжну групу. Є на Україні про це слухна поговірка: гуртом і батька добре бити. Бити ми нікого не збираємось, але відстоювати спільно розумні молодіжні ідеї прагнути.

Інтер'ю вів
Ю. ДЖЕРЕЛЬНИЙ.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» • 17 ЛЮТОГО 1990 РОКУ • ТРЕТЯ СТОРІНКА

ПРОВЕДЕМО ФОРУМ!

ЗЛІТ-90

Мабуть, найважливіша точка нашої Спільної шкільної комсомолу. ВЛКСМ завжди черпав у ньому живильні сили. Тільки сили ті стали дуже кволими і тануть на очах — все менше бажаючих зв'язати свою молодість із Ленінською Спільною Молоді.

Проходять переосвічення цінностей, ідеалів. Навіть зрілим людям часом важко розібратися, а чотирнадцятирічним?

Пропонуємо з метою підготовки до Всесоюзного зльоту-90 провести обласний шкільний форум «Ініціатива». У порядку денний винести такі питання:

1. Про комсомол у школі.
2. Про стосунки з органами народної освіти, з учителями.
3. Про шкільну пресу.
4. Про демократизацію життя школи.

5. Про політичну програму шкільного комсомолу.

6. Про Спільну підлітків. Нехай самі школярі визначать гарячі точки шкільного життя. Вибори на форум мають бути прямі, рівні, таємні. Відбуваються на зборах чи конференціях виборчих оргів, а які входять певна кількість шкіл з кількістю учнів згідно встановленої квоти. Учасники зборів вибираються на загальношкільних зібраннях відповідно нормам представництва.

Право делегувати своїх представників мають також неформальні об'єднання, любительські клуби, які мають свій статут і відповідний статут.

Керівництво підготовкою форуму повинен взяти на себе оргкомітет чи ініціативна група.

Нехай шкільні ради, комітети комсомолу запропонують кандидатури. Справ для всіх вистачить. Проходять форум повинен у кілька етапів з обов'язковим проведенням брифінгів і прес-конференцій керівників обласного рівня, з роботою дискусійних клубів і центрів, де учасники могли б обговорити різні точки зору, від найобережніших до найрадикальніших.

Комсомол взяв курс на політизацію. Цього вимагає час. Форум може поставити діагноз шкільному комсомолу. Зможе вибрати тих, хто поїде на Всесоюзний зліт-90, визначить програму, яку їм доведеться відстоювати.

В. МАЛИШОК,
член комісії ОК ЛКСМУ по роботі з шкільною молоддю.

ЗА СПРАВЖНЄ НАРОДОВЛАДДЯ

Серед претендентів на депутатські мандати до Олександрійської міської та обласної Рад народних депутатів — понад двадцять представників від комуністичної Спілки молоді України. Вони зараз об'єдналися в ініціативну групу «Зміна». Назва ця досить-таки символічна. Адже комсомольці й молодь не просто декларують свою причетність до нового покоління громадсько-політичних сил, але й наголошують на зміні пріоритетів у суспільному та економічному житті міста.

Яка ж передвиборна платформа молодіжних кандидатів? У першу чергу — це бажання прискорити процес утвердження справжнього народовладдя, закріплення і зміцнення реальної влади Рад. Ініціативна група «Зміна» (а її фундатори запевняють, що у випадку перемоги на виборах 4 березня вони продовжуватимуть спільну роботу й надалі) прагне до неухильного дотримання принципів соціальної справедливості в усіх сферах суспільного життя. Необхідно, вважають молоді кандидати в депутати, щоб громадські права і гарантії не лише проголошувалися, а й забезпечувалися на ділі. Народні обранці повинні бути не звичайнісінькими виконавцями, а справжніми творцями, які вмітимуть приймати самостійні рішення без вказівок «згори».

Кандидатів у депутати від комсомолу хвилює сьо-

годні велике коло проблем. Це і порожнеча на прилавках продуктових магазинів, і дефіцит на промислові товари народного споживання, і незадовільні умови побуту людей похилого віку, і повільне будівництво житла, і недоліки в медичному обслуговуванні населення. «Зміна» докладає всіх зусиль, щоб ці питання почали вирішуватися найближчим часом.

Особливе занепокоєння в молоді викликає екологічне становище, забруднення навколишнього середовища відходами виробництва. Передвиборною програмою кандидатів з ініціативної групи передбачено запровадження суворого контролю за діяльністю промислових підприємств міста, особистої відповідальності їх керівників та службових осіб за порушення природоохоронного законодавства.

Молоді кандидати вважають, що лише пряме і повне підпорядкування комунальних служб Олександрії виконавчому міській Раді народних депутатів дозволить навести порядок і чистоту на вулицях, подвір'ях будинків, здійснити ремонт шляхів, налагодити безперебійне водопостачання квартир.

Не можна, на думку молоді, використовувати залишковий принцип у питаннях виховання підліткового покоління, подальшого вдосконалення системи народної

освіти, підвищення ефективності роботи закладів культури. Економити на таких речах — злочин перед майбутнім. Але для вирішення всіх соціально значимих проблем необхідні кошти. Де їх взяти? «Зміна» пропонує розробити чітку концепцію самоврядування й самофінансування міста. Вона передбачатиме повний господарський розрахунок з обов'язковим відрахуванням фінансових розрахунків з обов'язковим відрахуванням від підприємств, незалежно від їх відомчої підлеглості, в міський бюджет. Тобто, міській Раді повинна сама визначати напрями використання суспільних коштів, фінансування соціальних програм.

Ініціативна група рішуче виступає проти бюрократичної номенклатури, оцінки ділових якостей працівників не по анкетним даним, а по реальним діям. Головною задачею для народних депутатів вважає піклування про зростання добробуту кожної сім'ї, захист інтересів своїх виборців.

Ось так коротко можна охарактеризувати передвиборну платформу кандидатів від молоді. Відверто кажучи, вона викликає симпатію. Але останнє слово, звичайно, за мешканцями Олександрії. Думаю, що на початку березня громадяни зроблять правильний вибір.

м. Олександрія.

В. ДЕРУСОВ.

Кандидат у народні депутати обласної Ради народних депутатів по 83-му виборчому округу міста Олександрії Олександр КУПЧЕНКО.

Народився 8 березня 1963 року. Після закінчення у 1985-му році Одеського політехнічного інституту працює на АТП-13506 міста Олександрії. Член КПРС. Член бюро міському комсомолу, секретар ради трудового колективу.

Олександр відповідає на запитання анкети, зміщеної в «МК» за 27 січня ц. р.

1. На першому етапі труднощі не відчувалося. У кандидата пройшов спокійно, колектив дозрів, висунув. Спокійно. 2. Від активності вибор-

ців що чекаю? Перш за все складних запитань і віри їхньої в те, що я здатен відповідати і вирішувати ці питання. Іхньою вірою я живу і вона має підтримувати мене у період виборчої кампанії.

3. Протягом найближчого часу нашій республіці необхідно досягти, перш за все, економічної самостійності, виставити регіональний господарський план, впровадити орендні і фермерські стосунки на підприємствах і в колгоспах.

4. Щодо мови, то я особисто хотів би добре знати не лише українську, російську, але й французьку, англійську. Рідна

мова, бо потім доведеться тримати ще й цілий штат перекладачів. З економічного боку це невигідно.

5. Вважаю, що поява й діяльність неформальних об'єднань сприяла і сприяє перебудові в цілому. (Згадати б хоча події у Чернігівській області).

Перспектива комсомолу бачиться у дещо туманних тонах, бо не навчився він працювати на людей. Багато чесних, ініціативних спілчан знавирілося в ідеях комсомолу. Протягом довгих років набирали людей, які комсомолу не потрібні, не було натурального відбору, коли йшов стопроцентний прийом. Повинен минути час, поки Спілка «очиститься».

6. На місцях усякого роду привілеї ніхто не в змозі відмінити. Навіть на рівні республіки, адже багато є союзнопідданих відомчих підприємств. Це повинно вирішуватися на засіданнях Верховної Ради України або ж Верховної Ради СРСР і постановою відмінитися.

Справою першочерго-

вої ваги ліквідацію привілеїв не вважаю. Ця робота повинна вестися паралельно з іншими важливими справами.

7. Можливість пробудити творчі сили молоді є. Перш за все — зацікавленість, як матеріальна, так і духовна, залежно, яке питання розглядається. Труднощі перш за все в тому, щоб добитися цієї зацікавленості. Потрібно зламати бюрократичний механізм, який довголітній і непереможний.

8. Повністю упоратися з проблемами охорони здоров'я та екології протягом найближчих п'яти років ніяка Рада не зможе. Бо: найперше — це житло, друге — великий дефіцит у бюджеті (доходів менше, ніж розходів). Це все, як-не-як відображається на екології.

9. Конституційна стаття про керівну роль партії аж ніяк не узгоджується з партійною тезою про необхідність передачі влади Радам. Вони в повній розбіжності. На словах — влада Радам, конституційно — партії. Робота Рад,

як обласних так і місцевих, залежить від того, як оці два права на владу будуть між собою співвідноситися.

10. Вважаю, що у нас в країні в цілому соціально захищеності не мають ні молоді, ні діти, ні літні люди. Соціально захищені лише відомства. Нас можуть облягати, обраховувати, зіпсувати здоров'я — ну і що ж... Хіба що в книгу скарг напишеш. Відомство ж має права і закони, щоб відстояти свої інтереси. Законів, які б захищали споживача, у нас немає. Змінити таке положення треба якомога скоріш, і це під силу Верховній Раді.

11. Молоді і зовсім нашому народові треба не докоряти, а вчити культури, адже вона дійсно на низькому рівні.

12. Я депутатом бути кочу, бо можу принести користь. На боці моїх суперників життєвий досвід і вік, на моєму ж боці — молодість і обізнаність у питаннях економіки. Чекаю підтримки від виборців і опиратися буду лише на них.

Кандидат у народні депутати Кіровоградської міської Ради народних депутатів по виборчому округу № 62 Лариса БІЛОВОЛ.

Народилася в 1961 році в Кіровограді. Після закінчення десятирічки з 1978 по 1983 рр. навчалася в КІСМі. Пізніше — два роки роботи за направленням на одному з підприємств Одеси. А з 1985 року Лариса — інженер виробничо-технічного відділу троллейбусного управління обласного центру.

* * *

— Вважаю, що я в дуже важких умовах. Мої суперники займають такі посади, що говорять самі за себе. Це — О. В. Мальч, заступник директора Кіровоградської станції технічного обслуговування автомобілів — 13597. Ще

по 62-му міському виборчому округу маю суперницею директора пивзаводу Т. Я. Соловйову.

Як тут не хвилюватися, коли в нашому суспільстві ще діють певні стереотипи. Однак, маю надію захопити виборців своєю програмою. Можливо, суперники обіцятимуть збільшення виробництва пива, швидкого і якісного ремонту автомобілів, що на сьогодні ще може притягнути людей. Я маю ін-

мова повинна процвітати, але хотілося б уникнути багатьох непорозумінь, які можуть бути. Справа в тому, що на підприємствах, діяльність яких тісно пов'язана з подібними ж в інших регіонах, не можна переводити документацію на українську

автомобілі і автобуси? Подивіться отан рік—два чорними хмарами диму від «Ікарів» — почнете халатися за грудки. Не лише обіцяю, а які мої колеги з троллейбусного управління, працюючи над розробкою нових троллейбусних маршрутів. Думаю, мої виборці пересвідчилися, що це не пусті обіцянки: ведеться робота по відкриттю нового троллейбусного маршруту по вулицях Яновського, Садовій, Кропивницького, Полтавській.

До речі, я взагалі, якщо оберну депутатом, наполягатиму, щоб у нашому місті відкривалося якнайбільше троллейбусних маршрутів, щоб вони замінили автобуси.

Але це перший напрям, який у моїй програмі сформульований як «збереження повітряної чистоти вулиць».

Не менш хвилює напевне не лише мене, а й моїх виборців питання: коли отой бруд із великих підприємств, таких як «Червоная зірка», не зависатиме в повітрі?

Не секрет, що прибутки деяких заводів заробляють на нашому з вами здоров'ї. Раніше навіть ніхто не думав про те, чому в

нас так часто хворіють люди. Та тому, що, дякуючи аседозволеності, нікого не турбувало питання: скільки тисяч тонн бруду зависало над вулицями Кіровограда? Мене дивує той спокій, з яким нас офіційно представники місьвиконкому знайомлять з цими даними.

Ще цікавить питання, на яке у різні часи давала різна до сміхоти, відповідей. Це — ріка Інгул. Правду люди говорять, що рікою ті великі калюжі вже не назвеш. Навіть більше — ви, люди добрі, подивіться, що то за калюжі! Коли були морози до десяти градусів, вони навіть і не думали замерзати. Знаєте, чому?

Я якось пройшлася колишнім берегом колишньої ріки. Боляче дивитися, як у ті калюжі повтікали труби. От і стікає по них тепленька рідина відходів. От і не замерзають через це вони. Тож пропоную — гроші, які будуть вилучені як штрафи з підприємств за забруднення атмосфери і т. п. направити на відродження ріки. Щоб все це робилося відкрито та гласно, і щоб мої виборці змогли прогулюватися її берегами, як це робили їхні бабусі й дідуся.

Впевнена, що знайду підтримку у виборців, запропонувавши поставити крапку в будівництві екологічно шкідливих підприємств.

Тут навіть заперечу такий вислів, який сьогодні в моді — «без поради з народом не будувати екологічно брудні підприємства». Звичайно, екологія — це головне. Як то кажуть: не матимемо чим дихати, до іншого руки не дотягнеться. У решті положень моєї програми моя позиція така.

Я — за суверенітет у федерації, за повну підтримку молодіжних позицій. У культурі повернути втрачене — першочергове завдання. Почати просто необхідно з мови. Підтримую рух, який веде до прогресу, який виводить з кризи, який керується здоровим глуздом.

У соціальному питанні відстоюватиму справедливість. Нікому ніяких привілеїв, ніякого розподілу між суспільством. Саме він, отакий розподіл, закономірно сколихнув Чернівці, інші міста, наше.

Людей потрібно нагодувати. Чому одні в нас перенасичені, інші голодні? На ці питання мало дати відповідь, їх треба вирішувати. Як і те, чому правна машинка «Зірочка», яка виготовляється на ВО «Червона зірка», так рідко з'являється в наших магазинах?

Можливо, дехто з читачів, а також мої виборці не знайдуть в моїй розповіді якихось моментів,

то буду вдячна, якщо програму доповнять виборці. Обов'язково всі зауваження врахую.

Л. БІЛОВОЛ.

* * *

Матеріал Лариси можна назвати зверненням до своїх виборців. Чи це так? Пропонуємо замість післямови коротке інтерв'ю з Ларисою.

КОР.: Що вважаєш найголовнішим у передвиборній кампанії?

Л. Б.: Не обіцяти, що дам людям більше м'яса, ковбаси, взуття, а пропонувати ті шляхи, які призведуть до ліквідації дефіциту цих товарів.

КОР.: Твій шанс на успіх?

Л. Б.: Один із трьох.

КОР.: Першочергове завдання?

Л. Б.: Щоб мої виборці швидше мали змогу їздити новим троллейбусним маршрутом по вулицях Яновського, Садовій, Кропивницького, Полтавській.

КОР.: А як же пиво? Коли твій суперник у свою чергу обіцятиме збільшити виробництво, а інший — покращити техобслуговування...

Л. Б.: Це ж дуже добре! Але пропозиції варіанті, які виконуються. Без гри в обіцянки.

КОР.: Що побажаш со-
бі?
Л. Б.: Щоб обрали депутатом.

Інтерв'ю взяв
Ю. ЯРОВИЙ.

«ЗВІЛЬНИТИ!» ЗАЩО?

У період оновлення нашого суспільства суттєво змінюється значення багатьох громадських організацій, навіть тих, що вважалися традиційно непохитними у всій політичній структурі. Трудящі стали жорсткіше пред'являти свої вимоги для активного захисту законних прав та інтересів. В першу чергу, до профспілкових органів. На жаль, на деяких підприємствах і організаціях ці органи не в змозі розпорядитися всією повнотою наданих повноважень, якими їх наділив закон, і фактично перетворилися в додатковий (і треба сказати, вельми зручний) важіль для адміністрації.

Причини цього явища різні, та корені їхні сягають в порівняно недалеке минуле застійних часів. Байдужість, відсутність елементарних правових знань, закоренілий формалізм. На фоні перебування процесів переробки явища вступають у серйозне протиріччя з революційним оновленням. Тому, коли у світ з'являються рішення цих органів, які неможливо назвати законними і всебічно обґрунтованими, мириться з цим просто неможливо.

На підприємстві громадського харчування Кіровоградського району працював молодий чоловік

О. На матеріально-відповідальній посаді пробував лише 4 місяці — до того, як планова перевірка з'ясувала, що якість продукції, яку він відпускав покупцям, не відповідає нормам. Звичайно, сам по собі цей факт кричущий, тому адміністрація звертається до профкому з проханням, аби той дав згоду на звільнення О. за втрату довіри. Формально для цього нібито є всі підстави. Тому профком під головуванням І. О. Щербатюк, зібравшись на своє засідання, розглядає цей факт, але у відриві від інших обставин, котрі мають важливе значення для вирішення питання про давання згоди на звільнення. Не запросивши на засідання працівників лабораторії, котрі відбирали пробу, не з'ясувавши всіх суттєвих моментів, члени профкому, за пропозицією голови, хутенько дали адміністрації згоду на звільнення.

А в суді з'ясувалось, що при відборі проби була грубо порушена діюча інструкція, що всю ніч продукція (коньяк) знаходилась у відкритій пляшці, що, до того ж, була реальна можливість для інших осіб зайняти її дегустацією, що ставило під великий сумнів винуватості самого О. І для того, щоб розібратися в усіх правових тонкощах,

вимагалась, очевидно, участь юриста. Однак, у профкомі склалася ганебна практика не запрошувати свого юрисконсульта на засідання при розгляді подібних питань.

Суд визнав звільнення О. незаконним і відновив його на роботі. Та й під час судового засідання, коли виявились вказані вище порушення, І. О. Щербатюк з упертістю, гідною кращого заступника, продовжувала стверджувати, що профком дав згоду на звільнення О. обґрунтовано.

Відомо, що прогули без поважних причин є справжнім бичем нашої і без того не здорової економіки, і боротьба з ними повинна бути безкомпромісною. Але звільнення за це правомірне лише тоді, коли причина неявки на роботу не була поважною. Саме її і не спромігся з'ясувати профком міського молокозаводу, давши згоду адміністрації на звільнення К. за прогул.

Дійсно, К. в один із поведілок записався на роботу на 4,5 години, що, згідно діючого законодавства, можна розцінювати як прогул. За умови, якими була й причина запізнення була не поважною. А насправді, псевдоучасник учерець з сім'єю на мотоциклі «Урал» від матері, чоловік був вимушений зупинитись на піддорозі,

бо побіля Малої Виски мотоцикл вийшов з ладу і всі спроби К. відремонтувати його виявились безрезультатними.

Попросившись до незнайомих людей переночувати, К. залишив у них мотоцикл, а вранці поїхав у Кіровоград, запізнившись на ті злочасні 4,5 години на роботу. А вже зрозуміло, що людина не могла покинути просто неба до рогу техніку. Профкому б розібратися. Де там! Аніскілечки не сумніваючись, він під головуванням В. В. Троцької вирішив: запізнився — звільнити! Причому, вислухавши К., члени профкому почали вимагати у нього «виправдані документи». Які документи й від кого той міг пред'явити, якщо техніка поламалась в дорозі!

Мабуть, профкому слід було б послухати пояснення господаря будинку, що пустив К. з сім'єю на ніч, що й зробив — уже пізніше — тільки суд. А, вислухавши, визнав на своєму засіданні причину прогулу поважною. А значить — відновив К. на роботі.

Так формально-бюрократичний підхід до конкретної живої людини обертається не тільки економічними втратами (доводиться оплачувати вимушені прогули), а й дискредитує самі профспілкові органи, «підмоуче» у тру-

дяться їхній авторитет, а при певних обставинах може бути джерелом соціально-політичної напруженості.

Звичайно, бувають такі випадки, коли членам профспілкового комітету, навіть за дуже прихильного аналізу обставин тої чи іншої ситуації, важко з юридичного боку визначити міру вини працівника. Ось тут і доречною була б кваліфікована порада юриста. Та якщо його немає, то доводиться на свій страх і ризик приймати рішення.

Так, торік члени профкому термообрутного цеху Кіровоградського ліварного заводу, розглядаючи подання адміністрації про проступок слюсаря Є., вирішили дати згоду на його звільнення. Проте, не були з'ясовані всі суттєві моменти.

Наприклад, поза увагою членів профкому залишився такий факт: після свого проступку Є. захворів і в період тимчасової непрацездатності був звільнений з роботи, що заборонено законом. Суду довелося виправляти неправомірне рішення адміністрації, і Є. був відновлений на роботі. Хоча треба сказати, що голова профкому термообрутного цеху В. О. Яровий після детального і всебічного вивчення в суді всіх обставин справи, об'єк-

тивно оцінив їх, визнавши, що Є. був звільнений неправильно. Думаю, цим профспілковий лідер не тільки не зронив свій авторитет в очах робітників, а й навпаки — показав свою здатність критично оцінювати власні дії і з повагою ставитися до закону.

Побудова правової держави вимагає якнайсуворішого дотримання законів не тільки всіма громадянами, державними органами й посадовими особами, а й громадськими організаціями. Та щоб дотримуватись законів, треба, як мінімум, їх знати. Як свідчить практика, не тільки члени профспілкових комітетів, а й товариші, що їх очолюють, досить часто не зовсім орієнтуються в діючому законодавстві.

Тому й сьогодні трапляється, що люди при виникненні виробничих конфліктів звертаються відразу «вгору», бо перестають вірити керівникам, що перетворились на бюрократів, демагогів, формалістів, кар'єристів. А профкоми не завжди захищають їх, людей. Перестань ж вимагає іншого підходу.

В. ЖУК,
голова Кіровського районного народного суду м. Кіровограда.

Захист — за «Києвом»

Іноді в наше життя приходять миттєвості, коли стає скрутно, коли ми вимушені звертатися за допомогою до інших людей: до рідних, близьких, друзів, знайомих. Але є також люди, чий професійний обов'язок — допомогти, коли ти в біді. Одні з таких — професія адвоката.

З адвокатом Тетяною Олександрівною СУКАЧ ми зустрілися в юридичній консультації Кіровського району м. Кіровограда.

КОР.: Тетяно Олександрівно, розкажіть, будь ласка, трохи про себе. Не секрет, що іноді на вибір життєвого шляху впливають батьки та рід їхньої діяльності. Чи так було у Вас?

Т. С.: Ні. Мама в мене — медичний працівник середньої ланки, тобто фельдшер. Тато — колгоспний тракторист. Я ж закінчувала сільську школу, а з сьомого класу захопилася юриспруденцією, прочитавши книжку «Сержант міліції». Сподобалися її герої — працівники міліції, які захищають справедливість. Але потім зацікавила робота в прокуратурі, тому що, на мій погляд, саме працівник прокуратури має можливість захистити справедливість. В адвокатуру потрапила за направленням. Подобається працювати з людьми. Вони приходять, маючи надію отримати допомогу, і це потребує постійного самовдосконалення: адже весь час виникають нові питання, тому необхідно бути компетентною в різноманітних сферах права.

КОР.: Чи давно Ви працюєте, який вуз закінчили?

Т. С.: У 1982 році закінчила юридичний факультет Одеського університету.

КОР.: Відомо, що юристи не одразу починають самостійно працювати, спочатку проходять стажування. Що можете сказати про його значення у подальшій роботі?

Т. С.: Після закінчення університету проходила шестимісячне стажування. Справа в тому, що майстерність

адвоката розвивається лише під час практичної роботи (особливості адвокатури на навчальній програмі юрфаку майже зовсім не позначаються).

КОР.: Чи запам'яталися перша справа? Чи залишила вона слід у Вашій подальшій роботі?

Т. С.: Перша справа була найзвичайнішою — стаття 114, стягнення аліментів.

КОР.: А як вважаєте, чи була у Вас справді тяжка справа?

Т. С.: Так, це було у 1984 чи 1985 році. Це була справа, пов'язана із вбивством. Молода жінка, мати двох дітей, вік — 23 роки. Звинувачення по п'ятнадцяти (III) статтях кодексів різних республік СРСР, серед них такі злочини, як крадіжки, шахрайство, грабунки, а також 3 вбивства. Була засуджена до виняткової міри покарання, яку було замінено двадцятьма роками ув'язнення. У даному випадку така приреченість людини до злочинності пов'язана з сім'єю, в якій вона виросла. Мати пиячила, ніде не працювала, батька теж вдома не було, сама вона почала життя з блукань по горищах та закутках, підворіттях.

КОР.: Як ставляться до Вас люди, котрі звертаються за допомогою?

Т. С.: По-різному, бо й звертаються люди різні. Зрозуміло, якщо людина переслідує певну мету, але закон не дозволяє її досягти, то вона залишається невдоволеною.

КОР.: Як вважаєте, наскільки закон відповідає потребам суспільства?

Т. С.: Зрозуміло, що розвиток суспільства випереджає розвиток закону. Зараз ми користуємося законами, які прийняті у п'ятдесятих-шістдесятих роках. Якщо врахо-

увати зміни в суспільстві, то цілком зрозуміло, що закони потребують вдосконалення.

КОР.: Але, якщо взяти інше співвідношення — закон і мораль?

Т. С.: Закон — явище, що розвивається...

КОР.: Але ж загальнолюдські моральні норми з'являються раніше, ніж закони?

(Без відповіді). Зрозуміло, що людству набагато легше було виробити моральні норми, аніж їх дотримуватись. Мабуть, тому й потрібні закони. Залишимо це на розсуд читачів.

Чи впливає ваша робота на вміння спілкуватися з різними людьми (або навпаки)?

Т. С.: Мабуть, ні, бо у вільний час теж більше спілкуюся з колегами.

КОР.: Чи вважаєте, що працюєте за покликанням?

Т. С.: Так. Іншу роботу навряд чи вибрала б. Та й зараз потрібно все більше адвокатів, бо в наш час адвокат вже має можливість починати свою роботу з моменту арешту.

Але власне я вважаю себе саме на своєму місці.

КОР.: Про побут... Які перспективи одержання нового приміщення для вашої установи?

Т. С.: Поки що ніяких. Міськвиконком пропонував аж на вулиці Жадова, але ж це далеко і зовсім не зручно. Інша справа, якби, приміром, збудувати Палац правосуддя, де могли б розміститись всі юридичні служби. Та вже мабуть краще тут, адже людям хоч шукати далеко не треба, всі знають — за готелем «Київ».

На закінчення нашої розмови Тетяна Олександрівна запропонувала у разі потреби написати статтю для «МК», можливо, разом із колегами. Шановні читачі, якщо вважаєте за потрібне — давайте пропозиції щодо теми для такої статті.

Л. ПАНАСЕНКО.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» ● 17 ЛЮТОГО 1990 РОКУ ● П'ЯТА СТОРІНКА

ЗВЕРНЕННЯ
КІРОВОГРАДСЬКОГО
ОБЛАСНОГО ВІДДІЛУ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ДО ТРУДОВИХ
КОЛЕКТИВІВ
ЗАВОДІВ, ФАБРИК,
ПІДПРИЄМСТВ,
УСТАНОВ,
ОРГАНІЗАЦІЙ,
КООПЕРАТИВІВ,
ОКРЕМИХ ГРОМАДЯН.

Людство стоїть перед загрозою виникнення пандемії СНІДу. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, кількість хворих СНІДом у світі щороку подвоюється, а інфікованих ВІЧ-інфекцією вже 10 мільйонів.

Наукові дослідження свідчать, що в СРСР до 2000 року при відсутності дієвих заходів боротьби із «хворобою віну» варто очікувати понад 30 тисяч випадків захворювань СНІДом і 1 мільйон 45 тисяч випадків інфікування.

Хвороба не обминула і населення нашої республіки. Більшість областей уже повідомили про виявлення носіїв ВІЧ-інфекції. В Одеській і Закарпатських від СНІДу померли двоє дітей віком 4,5 і 6 місяців, в Донецькій області — жінка 23-х років. При таких темпах зростання до 2000 року в УРСР прогнозується близько 4-х

тисяч хворих і 500 тисяч носіїв небезпечного вірусу.

У нашій області в минулому році обстежено 106250 чоловік, в тому числі 445 іноземних громадян. Обстежена на ВІЧ-інфекцію вся донорська кров. Перевірено 2000 чоловік із «групи ризику». На щастя, носії вірусу і хворі СНІДом поки що не виявлені.

Пошук ефективних методів лікування і профілактики проводиться вченими багатьох країн. Проблема СНІДу вимагає негайного вирішення не тільки спеціальних медичних, але й багатьох соціальних питань, на які необхідні значні кошти.

Колегія обласного відділу охорони здоров'я звертається до вас із проханням проявити іні-

ціативу й висуну гуманність і пожертвувати частину коштів у Республіканський грошовий фонд, підтвердивши цим самим свою активну позицію в реалізації ідей гуманізму і милосердя.

Для фінансування національної програми боротьби із СНІДом при Міністерстві охорони здоров'я УРСР запроваджений Республіканський фонд пожертвувань: поточний рахунок № 700126 в ОПЕРУ Київського міського управління житлосоцбанку СРСР, МФО 322012.

Голова колегії — Ю. КИСЕЛЬОВ, члени колегії — Ю. ЛИСЕНКО, Т. ГУТНИК, В. БОНДАРЕНКО, І. АРДЕЛЯН.

ХОЧ ЛИСТА Й НЕ БУЛО НАДРУКОВАНО

Редакція одержала скарги від жителів сіл Вербівки та Борщова на незадовільну роботу місцевих клубів і направила їх із проханням розібратися в ситуації у відділ культури Новоархангельського райвиконкому. Завідую-

чий відділом О. Г. Даниленко надіслав відповіді на скарги:

«Факти, наведені в листі жителів села Вербівки, не підтвердилися. При зустрічі з жителями села було виявлено, що підпи-

сів під листом вони не ставили. Позитивно про роботу завідувача клубом Н. Куленко відгукуються голова Покотилівської сільської Ради Л. М. Ліщиновський та секретар парторганізації колгоспу В. М. Джугостанський. Для

покращення роботи клубного закладу потрібно поліпшити його матеріально-технічну базу. Правління колгоспу пообіцяло в 1990 році провести відповідний ремонт.

Факти, викладені в лис-

ті молоді с. Борщова, не мають місця. При сільському клубі працює один із краєвих фольклорних колективів району «Вечірній який охоплює жителів сільського та похилого віку. Для молоді села масові заходи, вечорів, танців, дискотек, на що вказано завідувач клубом Парфенюк Г. М.

Дирекцію кіномережі зобов'язано систематично демонструвати кінофільми в сільському клубі.

«РІШЕННЯ

СУДУ—ЗАКОН»

Можливо, читачі пам'ятають статтю «Після весілля», надруковану у № 33 від 19 серпня 1989 р. У ній мова йшла про значні незрозумілі недоробки в слідстві, на основі якого суд виніс вирок двом підсудним: шість років позбавлення волі. Уже йде четвертий рік, як вирок вступив у дію. І все ж родичі одного з обвинувачених стукують у всі двері, намагаються довести невинність Михайла Сакаля. Ми, звичайно, не можемо робити якихось висновків. Вивчивши справу, лише висловили свої сумніви. До того ж з'явилися деякі нові обставини (див. вищезгадану стат-

тю). Відповідь редакції надіслали голова обласного суду В. І. Телеганенко та начальник відділу по нагляду за розглядом кримінальних справ у судах обласної прокуратури, старший радник юстиції М. П. Даниленко. Їхні відповіді ми вмістили у № 41 за 14 жовтня з коментарем кореспондента. У замітці «Четвертий рік після суду» зазначалося, що і В. І. Телеганенко, і М. П. Даниленко надіслали редакції відповіді, не дали конкретної, юридично обгрунтованої відповіді. Щоб не надсилати шаблонним слугам Феміди нагадування знову, я вирішила зв'язатися із М. П. Даниленком по телефону.

Михайло Павлович був категоричним, не приховував роздратування. Нагадав знову, що ми назвали прізвище потерпілої. Це раз готова визна-

ти, що я як автор була неправа у цьому плані. Чому я повинен вам відповідати? Ви хто, журналіст? Тож і не лізьте не у своє діло!

Я намагалася пояснити шановному раднику юстиції, що не претендую на істину, хотіла б лише, щоб він дав конкретну відповідь і мені, і вам, шановні читачі. Ось, наприклад: слідство взагалі не брало куртку звинуваченого на експертизу (за обставинами справи це досить важливо). По такій-то статті слідчий не повинен був це робити. Тобто, як кваліфікуються дії слідчого, суду згідно закону.

Михайло Павловича таке моє пояснення взагалі роздратувало:

— Є закон — рішення суду. Ми не зобов'язані давати вам ніяких відповідей! Якщо у вас є сумні-

ви, то є й порядок розгляду. Звертайтеся із скаргою.

У тому-то й справа, що скарга уже подана цілу гору інакшодну з них не дано чіткої відповіді. Як це співставити із законом? Редакція добивається тільки цього. Не звільнення Сакаля, не виправдання його, а кваліфікації дій людей, що займалися цією справою згідно закону. Цього я не могла добитися від юристів під час підготовки матеріалу. Ми ж ідемо до правосуддя держави! Чому тоді всі докази, вся логіка, що суперечать логіці слідчого, такі беззахисні перед машиною правосуддя? Воно ж правосуддя. Тобто, суд — правий. І чому ж тоді працівник обласної прокуратури М. П. Даниленко «не повинен нам відповідати»? Адже, наскільки я розумію, він

здійснює нагляд за тим, наскільки справедливо застосовується право в закладах судочинства... С. БОНДАР.

«Я ГОТОВИЙ ПОСВІДЧИТИ»

Коли вперше прочитав статтю в «Молодомому комуністі» «Після весілля», то подумав, що ось молодіжна газета доб'ється справедливості. Та не так сталося, як гадалося. Від вас так само відмахнулися, як і від родичів Михайла Сакаля. Відповідь коротка: «Сакаль правильно засуджений за вчинений злочин». І В. І. Телеганенко, і М. П. Даниленко, які давали

відповідь, мабуть, не знайомились детально із справою, бо чому ж вони не подивились на неї з точки зору юристів, керуючись законами.

Але чому ви опустили руки? Чому не боретесь за справедливість? Ясно, що листи Ігнатова, Мічкура, Бордюга не беруться до уваги, бо вони зекі і цим все сказано. Я офіційно заявляю: Зубов особисто мені казав про те, що він навмисне звів наклеп на Сакаля. Це я можу підтвердити кому завгодно і де завгодно.

У Сакаля росте маленький син, його чекає дружина (до речі, працівник правоохоронних органів не раз пропонував їй відмовитись від чоловіка). Все-таки надіюсь на вашу допомогу.

В. БОРДЮГ, ув'язнений Черкаської ВТК.

«НАЇВНА «ІНТРИГАНКА»

«Ознайомившись із статтею «Наївна «інтриганка», опублікованій в газеті «Молодий комуніст» (№ 51 від 23 грудня 1989 року), адміністрація, партійне бюро, профком і рада трудового колективу інституту «Кіровоград-агропроект» вважає, що автор статті С. Бондар (С. Орел) однобоко і тенденційно висвітлює причини звільнення т. Резнік Т. М. з інституту, висловила думки про начебто існуючі утиски з боку адміністрації і громадських організацій, а також взяла під сумнів стан морально-психологічної атмосфери в колективі.

До таких висновків автор приходив, на наш погляд, тому, що не вважав необхідним зустрітись з представниками профкому, ради трудового колективу, працівниками техвідділу, де працювала Т. М. Резнік, щоб глибше розібратися в причинах конфлікту. Наведені в статті інтерв'ю з анонімними співробітниками інституту, сьогодні, в період гласності і плюралізму думок, не переконують в правоті автора.

На зборах трудового колективу 30 березня 1989 року було прийнято рішення, в якому колектив просив партійні, радянські, господарські органи захистити його від дальших розглядів скарг і заяв т. Резнік Т. М. Одночасно повідомляємо, що за наполяганням партійних і радянських органів розглядалось і обговорювалось питання про стан морально-психологічної атмосфери в колективі. Збори вирішили вважати морально-психологічний клімат нормальним. Протоколи цих зборів направлені в партком, райком, міськком, обком Компартії України і об'єднання «УкрНДІагропроект», як вищестоящій організації.

У зв'язку з цим вважаємо, що публікація «Наївної «інтриганки» направлена на очорнення колективу і підтримку т. Резнік Т. М. по невідомих для колективу причинах. Риторичні запитання в кінці публікації говорять не про полемічність піднятого питання, а про прагнення зіткнутись в протиріччях адміністрацію і громадські організації інституту з так званими «перебудовними силами».

ВІД РЕДАКЦІЇ: Таку відповідь ми одержали від секретаря партбюро В. А. Долгушева, голови профкому В. Я. Єднан та голови ради трудового колективу І. В. Гуляван. Правда, ми ченали відповіді від секретаря парткому І. О. Лагодича, а листа одержали від тих, про кого йшла мова в публікації. Ті, кого ми критикували, нам і відповідають! Мабуть, одна з причин того, що справа Тамари Михайлівни так довго тяглася і обросла неймовірною кількістю паперів, і полягає у цьому безплідному листуванні. Направила скаргу — її спустили по сходах до тих, про кого мова.

Відповідь від редакції містить докори, що автор не зустрівся з представниками профкому, ради трудового колективу, з працівниками техвідділу. І позиція профкому, і ради, і співробітників (Л. Ю. Болотова, інших) стає зрозумілою будь-кому, хто ознайомиться із протоколами зборів. Однозначне, різке осудження Т. М. Резнік. Оця ось однозначність і примушує задуматись, бо різкому «однозначному» остракізму протистоять факти: багаторічна і успішна робота за спеціальністю, багаторазове обрання членом партбюро.

Дуже цікаву думку висловили автори відповіді редакції про плюралізм. Значить, якщо люди не хочуть називати своє прізвище, то це в добу гласності і плюралізму непереконливо? А скажіть, будь ласка, шановні В. А. Долгушев, В. Я. Єднан і І. В. Гуляван — чи гарантується їм при будь-якому плюралістичному спектрі думок службова і моральна безпека? Чи не переконливий приклад протилежного — доля Тамари Михайлівни?

І що значить «зіткнутись в протиріччях» адміністрацію з так званими «перебудовними силами»? Про яку перебудову може йти мова, коли люди не довіряють один одному, керуються не істиною, а бажанням не потрапити в опалу? То кого ж названо «перебудовними силами» (підкреслюємо — в лапках!) тих, хто не боїться говорити правду?

«МИ ЩЕ БОЇМОСЯ...»

Випадково прочитав статтю в газеті «Молодий комуніст» за 23 грудня 1989 року під назвою «Наївна «інтриганка». Схвилювана так, що не можу не написати.

Свого часу я теж, як і Марія Білоненко, працювала в «Кіровоград-агропроекті» і непогано знаю всіх людей, згаданих у статті. Шкодную, не знала, що так далеко зайшла ця негарна історія. Я, звичайно, дещо чула від членів колективу і ради, їм заступитися за Т. М. Резнік, але відповідь чула приблизно таку: «Добре тобі говорити, бо ти в нас уже не працюєш».

Тамару Михайлівну Резнік я знаю як хорошого спеціаліста.

Мені соромно за тих людей, яких я знаю, з якими працювала з 1970 по 1977 рік та й потім спілкувалася ще не один рік. Це через їхню байдужість і боягузтво жінці довелося стільки пережити. Мої колишні колеги боялися за себе, не чекала я такого «героїзму» і від директора «Кіровоград-агропроекту» П. І. Довченка, адже від нього залежало припинення цієї брудної історії. Добре ж приспало наші совість роки застою, коли й досі в деяких колективах панує мораль «моя хата скраю — нічого не знаю».

Добре, що Тамара Михайлівна не здалася, хоча й довелося їй змінити місце роботи. Але хто ж, за які гроші поверне жінці втрачене здоров'я? Як же вся ця історія позначиться на людях, котрі свідомо чи не свідомо винні? Хто поніс стягнення?

Я вірю, що справедливість торжествуватиме, незважаючи на байдужість, боягузтво окремих людей і на віть колективізм.

Г. КОВАЛЕНКО, викладач СПТУ № 8.

ПОЖИВЕМО—ПОБАЧИМО

«...Нам важко гадати про доцільність будівництва сьомого автодорожнього моста через те, що залишилось від ріки, зате абсолютно зрозуміло, що зв'язане з цим зростання інтенсивності руху поблизу школи (№ 4 — РЕД.), Палацу піонерів і майбутнього дитячого парку не можна вважати розумним,

враховуючи велику кількість дітей в даному районі. Крім цього, до уваги не береться той факт, що забрудненість повітря в 14-му мікрорайоні і зараз значно перевищує всілякі норми», — так писали у своєму зверненні до Кіровоградського міськвиконкому жителі вулиці Калініна й Острівського,

яке разом зі своїм листом запис до редакції В. Ф. Зіноватий. І звернення, і лист Вітольда Федоровича були опубліковані в передостанньому номері «Молодого комуніста» за минулий рік під назвою «Уроки співу під супровід автореву!».

На критичний виступ га-

зети відповідь перший заступник голови Кіровоградського міськвиконкому В. О. Ткаченко:

«Виконком міської Ради народних депутатів доручив спеціалізованим проектним організаціям (замовник — управління житлово-комунального господарства) знайти прий-

нятне рішення по реалізації генерального плану міста з переглядом транспортної схеми центральної частини міста і зміною прокладення інженерних комунікацій.

Проектні матеріали по будівництву моста через ріку Інгул будуть розроблятися спеціалізованим інститутом із врахуванням

діючих будівельних норм, а також різноманітних факторів, що стосуються екології, безпеки руху, масового перебування школярів, розміщення об'єктів соціального побуту та життя в цьому районі.

Про прийняте рішення ви будете проінформовані додатково».

ЧИ ЗНАЙДЕ ДРУЗІВ ОЛЕНКА?

Є в мене маленька подруга. Така цікава і хороша дівчинка, а зовуть її Оленкою. Вона багато читає, захоплюється макраме, в'язанням, робить гарні іграшки із усього, що потрапить до рук — із шишок, пластеліну, гілочок.

Оленка дуже сором'язлива, але це, очевидно, через її хворобу.

Справа в тому, що дівчинка не може ходити і тому мало з ким спілкується. Навчається Оленка в 10-му класі, але вдома. До неї ходять вчителі, а от ровесників я ніколи в неї не бачила. Звичайно, юність егоїстична. І все ж, мені б дуже хотілося, аби ця мила, скромна дівчинка мала хороших друзів, хоча, щоб хтось написав їй листа. Пові-

те, не пошкодуєте. Вона дуже вдячна людина.

Якщо хтось захоче листуватися з Оленкою, напишіть до редакції і ваші листи їй перешлють.

С. КРЯЧКО, м. Світловськ. ВІД РЕДАКЦІЇ: прохання надіслати листи у сектор студентської молоді з надписом «для Оленки».

Віктор ЗАВІРЮХА живе в селі Коробично Новомиргородського району. Працює в місцевому колгоспі ветфельдшером. Служив в Афганістані. Супроводжував колони на трасі Джелалабад — Кабул. Був поранений. А нещодавно заступник голови Новомиргородського райвиконкому М. О. Коваль вручив колишньому «афганцю» бойову нагороду — орден Червоної Зірки.

Фото С. ФЕНЕНКА.

Прийшла Надя. Розповідає, що їхня бригада залишила роботу. Німець записав адреси і передав у гестапо. Всім 9 чоловікам наказано чекати виклику, дадуть 25 батогів. Це страйк, колективна відмова від праці.

26.VII.42. Зроблено великий прорив на Вороніж. Взято Ворошиловград. Великі бої біля Ростова. Коли кінець цьому?

29.VII.42. Закрили газету. Закрили радіо. Арештували місцевий уряд, всіх 18 чоловік. Медведкова,

Яворського та інших. Хто такий Яворський? Невже той, з ким я співпрацювала в загальнозаводському «Крокодилі»?

30.VII.42. Ходять чутки, що Медведков поїснися. Арештували їх нібито за підпільну роботу. Якщо це так, то погану службу вони правили.

10.VIII.42. Ходять і переписують дітей від 8 до 14 років. Навіщо, ніхто не знає.

11.VIII.42. Погані справи на фронті. Під Ростовом великий прорив. Німці взяли Ейск, оточують Новоросійськ, взяли Тихорецьк і Великим грузинським шляхом дійшли до П'ятигорська. П'ятигорськ взято.

Як боляче писати ці рядки. Ховаєшся, як вовк, чекаєш день-у-день, а воно замість того, щоб стало краще, стало гірше. Я нічого не розумію. Німці правди не кажуть, а визнають її ніде. Невже я ще ко-

кий час, так що в мене на півголови сивина. (...).

До сьогодні всі вчителі були на обліку і їм платили як вчителям. Тепер оголошено, що радянські вчителі не визнаються вчителями. Зарплатня їм ліквідується. Вчителем є той, хто вчився в царські часи. Я рада, що їм, прихвостням німецьким, втерли носа. Справжній радянський вчитель не пішов би ставати на облік і не ходив би збирати мідь та записувати людей в Германію.

19.IX.42. Хмарний тоскний день. Я не можу знайти собі місця. Нервую. Мені тяжко. Я не бачу людей. Як вовк ховаюся, коли хто чужий заходить до т. Полі. Багато молоді ховається та їде на село. Відчувається наближення лиха. Крізь щілину спостерігаю вулицю. Два поліцаї без пов'язок перевіряють документи у перехожих. Схвильовані і заплакані люди пробігають повз вікна.

Безперервно гудуть машини, завантажені хлібом. Це українське золото їде в Германію. В останній газеті прямо сказано, що Україна повинна стати житницею Європи, Україна повинна віддати все, тому, що Германія це заслужила. Німці і так беруть все. Вже і душу забирають, будь вони прокляті.

Молоденька дівчина (Зайцева) одна у матері. Живе по Садовій. Збожеволіла, через те, що її за-

манії повстання. Другий фронт є. Чим солодшими були мрії, тим гіршим виявилось розчарування. Ввечері у т. Полі мені сказали, що комісія працює настільки успішно, що перший ешелон піде 27 замість 29. З 3 по 14 будуть виволокувати таких, як я, і останній ешелон піде 14.

З нашого міста повинні взяти 500 медпрацівників. Арешти вже почалися зараз. Що буде далі — не уявляю. Коли кінець? Народ гине. Його, як скотину, під конвоем відправляють в Германію, там розсидають по концтаборах. Там голод, виснажлива праця, побої та смерть...

2.V.43. Вже зацвіли вишні. Весна... Страшна своїм подихом смерті весна. Не радує весняний вітер, не радує сонце і перші квіти. Ми всі мерці... Живі трупи... Ми вже забули, що таке пшеничний хліб. Я чекаю. Сиджу біля продуктора в надії «вишморкати» хоч би щось із гітлерівського гавання по радіо. Все тихо. На фронті без перемін. Люди! Без людей людина не може жити. Як я скучаю за людиною, за простою і гарною людиною.

20.V.43. Вулиці пусті. Мертва тиша на них наводять моторошність. Ідемо і мимохіть озиремося, говоримо пошепки. На рогах вулиць та під парканами зустрічаються дітки у шовкових платтях і

Окупаційний щоденник

[Продовження. Початок див. у №№ 1, 2, 4].

15.VII.42. Сьогодні бачила д. Митіного Вальку і не можу, щоб не написати про нього. Бідне дитя, шкода його. Якось він виїздив із-за хвіртки, німець йшов мимо і як гримне на нього — пожартував. Валька злякався, кричав дуже. Тепер заїкається, а як баче німців, — плаче і тікає. Мені боляче на нього дивитись.

Отже, за євреями послидували цигани. Їх ловлять по всіх усюдах та розстрілюють. Вічна їм слава. Про них по місту ходять легенди. Під Одесою, наприклад, цигани разом із партизанами розбили загін німців. Вони народ кочовий, всі стежки знають і можуть насолити добре нелюдям.

15.VII.42. Сьогодні ра-

дісний ранок. З. І. вдалося мене виписати з адреси Грязна, 17. Приписав мені 2-х дітей, бо інакше це було б неможливо. Ура, я починаю виплутуватись. Тепер візьмуся посилено за німецьку мову і буду набиратися сил, щоб рушити через фронт. Там життя. Вперед, сміливіше!

16.VII.42. Опухла нога. Запорошила рану і вона наливає. Як би цим експериментом не наробити собі серйозного лиха.

У німців з'явилися нові літаки. Населення називає їх «човнами». Пшеницю дотрусили вже до Садової вулиці. Сказала З. І. Приймає заходи.

17.VII.42. Вже другий день ровенською дорогою і через вулицю Леніна на вокзал рухається військо. Що це, відступ чи перекидання сил?

18.VII.42. Сьогодні зранку їде дощ і я у т. Полі. Приходять свої люди і розповідають новини. Страшно. За день і ніч по місту заарештовано більше 150 комуністів. Вони були зареєстровані. Поліцаї будуть знову ходити по хатах. Іду від т. Полі. Там ніде сховатись.

21.VII.42. Сьогодні шулять німці. Поліцаї стоять по кутках та наглядують. У багатьох позбирали зерно. Знімається новий врожай і в той же час віднімають останні крихти хліба, що виміняли на веретя. Пропадемо з голоду. Німці все роблять швидко. Оточили місто і за одну ніч витрусили все.

Порції хліба зменшили. Інвалідам дають 40 грамів на день. Так, узяв собі, це не помилка. Яка «турбота» про інвалідів, чорт забирай! Робітникам поки дають 300 грамів на день. Ходять чутки, що утриманням взагалі не дадуть, а робітникам зменшать.

22.VII.42. Була у т. Полі.

ли-небудь буду вільною людиною? Вільно-но?

13.VIII.42. З. І. показав азбуку, на котрій перестукувалися у тюрмі. Записую її. Проста і цікава річ. Спочатку відстукують горизонтальну лінію, а потім вертикальну. Записують дробом. Наприклад, «Аня» буде так 1/1 3/3 6/3.

21.VIII.42. Обшуки роблять німці. Поліцаї стоять по кутках та наглядують. У багатьох позбирали зерно. Знімається новий врожай і в той же час віднімають останні крихти хліба, що виміняли на веретя. Пропадемо з голоду. Німці все роблять швидко. Оточили місто і за одну ніч витрусили все.

18.IX.42. Рука не брала-ся за олівець, щоб день-у-день записувати всі наші муки. Багато довелося пережити за цей корот-

писали в Германію. Я вже теж починаю... Кілька днів підряд вчувалися голоси.

20.IX.42. На фронті без перемін. Сталінград не взятий. В газеті пишуть, що більшовики кинуть всі сили на захист міста, яке носить ім'я Сталіна. Так, це правда. Це місто зда-ти не можна, неможливо. Гадаю, що це вирішальний момент. Це точка перелому. І німці це відчують.

22.IX.42. Поліцаї ходять по хатах і переписують курей, вівців, гусей, свиней, корів. Все беруть на облік, і тоді його нікуди не можна подівати. Годуй, хоч витягнися, а зарізати не маєш права. Хто встиг, той сховав або зарізав.

23.IX.42. Сьогодні комісія по відбору до Германії. Прибігла сусідка і каже, що її не буде. В Гер-

при редикулях. Підлі! Як вони можуть? Можливо ті, з ким вони гуляють, вчора вбили їхніх братів?

25.V.43. Про долю д. М. нічого певного взяти неможливо. Т. П. витратила багато грошей, щоб узнати правду, все даремно. Один поліцай каже, що його стратили, інший — що він живий. В СД т. Юсі відповідало, що він в тюрмі. А від тюрми її гонять і кричать: «Я вам говорив, що його нема, доки ви будете шукати його. Геть звідси!». А вчора о 4-й годині ранку два поліцаї приходили арештувати д. М. — його нема вже 2 місяці. Він у тюрмі, — відповідала т. П. — Можливо, він втік звідти? — спитав поліцай. Вони склали акта і пішли. Не знаємо, що й гадати.

[Далі буде].

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

17 ЛЮТОГО 1990 РОКУ

СЬОМА СТОРІНКА

ПОНАД П'ЯТЬ ТИСЯЧ

людей зібрав минулої неділі передвиборний мітинг на стадіоні «Металург» у Світловодську, організований місцевими осередками Народного Руху України за перебудову.

«Я ніколи не думала, що доживу до такого часу», — захоплено говорила робітниця Небора. І цією думкою були сповнені серця чи не всіх учасників мітингу, бо для кожного світловодця цей мітинг був першим у житті. Говорити відкрито про наболіле, думати-передумати, висловити своє ставлення до невирішуваних роками й десятиліттями проблем, до тих, хто

повинен нести відповідальність за негаразди нашого сьогодення, до тих, хто нині зареєстрований кандидатом у депутати... Вперше, вперше. І всього було, як на кожному мітингу: і гіркої правди, і гучних фраз, і дріб'язкових докорів. Але найголовніше — учасники мітингу відчували себе народом, який може впливати на хід суспільного життя в своєму місті.

На мітингу виступили робітники й інженери світловодських підприємств, працівники радянських і партійних органів, учасники Руху, пенсіонери, воїн-афганець, гості з Києва, Кіровограда й сусіднього Кременчука...

Звернення до земляків голови Кіровоградської міської організації Руху В. Кобзаря про спорудження в географічному центрі України під Добровеличківкою пагорбу пам'яті жертвам голодомору 1932—33 років було підтримане учасниками мітингу, сотні світловодців поставили під зверненням свої підписи.

На мітингу було прийнято резолюцію, в якій зокрема підтримано відозву комуністів громадсько-політичного клубу «Перевесло».

В. БОНДАР.

Хтось вважає його несерйозним чоловіком, інший думає, що «...якби таких, як Євген Михайлович, було більше, краще б нам жилося». Ще хтось має Вишнякова за авантюриста, а дехто певен, що він борець за справедливість. Справді, поведінка цього чоловіка незвична для нас. Чи багато ви бачили інженерів, котрі вели б гласну полеміку із начальником цеху, директором, секретарем парткому? І він не просто дискутує, а друкує свої думки на машинці і чіпляє листки в коридорі. Збирається натовп, читають, тут же обговорюють, коментують. Ну, кому потрібний такий неспокійний інженер? Такі дискусії проводять групи, формування, клуби, а тут один чоловік... Безпартійний, не член будь-яких опозицій.

Найважливіші принципи Євгена Михайловича: буття визначає свідомість і — піддавай все сумніву. Істини відомі. І в старших класах середньої школи, і у вузах чи технікумах ми вивчали ці постулати, конспектували твори класиків та, склавши іспити, забували чи просто відкладали ті знання у своїй пам'яті десь убік. І чи багато хто з нас по-справжньому задумувався, чи за Марксом ми живемо, чи справедливі слова Леніна, що марксизм не догма, а керівництво до дії? Ну, з дією складніше. Ще кілька років тому цілком радянський марксистський, навіть банальний, але не санкціонований (тобто не прибитий до паркана за наказом влади, а написаний вами і піднятий на нейтральній площі) лозунг викликав шалений опір. Міліція забирала, ламала ті лозунги, а часом і руки сміливцям... Ось який страшний марксизм був для командно-адміністративної системи. Був і є. Тільки методи боротьби змінюються.

Так от, невисокий, худорлявий, русавий Вишняков жив собі, вчився, працював і був певен, що буде комуністичне суспільство. І не яке-небудь, а за Марксом, бо ж керівна роль належить марксистсько-ленінській партії.

Десь у 1985-му році зрозумів, що держава наша експлуатує трудівника не менше найжадібнішого капіталіста. І почав аналізувати. І побачив, що становище лондонських ткачів, про яких писав Маркс, дуже схоже зі становищем робітників з його рідного 5-го цеху...

— Впровадили одну з моїх рацпропозицій. Швидко конвеєр зросла вдвічі, відповідно й інтенсивність праці. Форд би заплатив мені за це тисяч 10 доларів. Ну, правда, сімдесят карбованців я одержав. Але у робітників зарплата зменшилась приблизно на 10 відсотків. У чому ж справа? Спрацювала система штрафів. Виходить, мій талант використовується для підвищення експлуатації. Спочатку винуватив у цьому начальника цеху, потім зрозумів, що й начальник і директор заводу лише гвинтики величезної машини.

Почав Вишняков тоді боротися на виборах. Коли обирали начальника цеху, непокірний інженер не пройшов. Став висувати платформу на посаду директора. Саме не крісло завойовувати, а боротися за принципи керівництва. Випускає свою газету «Ідеаліст». Зайнявся чоловік політикою. І багато що зрозумів нового. Наприклад, те, що так звані робітничі органи (рада трудового колективу) далеко не завжди захищають інтереси тих, кого представляють. І що самі робітники не дуже і не завжди прагнуть справедливості, боротьби, вони звикли зі своїм становищем і готові швидко звикати своїм ворогом того, хто взявся щось доводити. Тоді й з'явилася в його «Ідеалісті» цитата В. І. Леніна: «Ніхто не винен у тому, що народився рабом; але раб, який не тільки цурається прагнень до свободи, але виправдовує і прикрашає своє рабство, такий раб холуй і хам, що викликає законне почуття обурення, презирства і огиди».

Вишняков певен: якщо ти хочеш жити багато, ти повинен припускати, що хтось буде жити багатше за тебе. Позаминулого року на заводі був такий випадок: начальник цеху запропонував одній із бригад підняти премію всього відсотків на 5—8, лише для того, щоб компенсувати втрату у заробітку. Робітники цеху дружно виступили проти. Поки що більшість людей радіють не тому, що мають корову, а тому, що в сусіда вона здохла.

Пам'ятаєте відоме оповідання Олександра Яшина (автора «Вологодських весіль») про засідання партійного осередку? Вперше широко друковане воно було лише в 1988 році, вже після смерті автора. Таку десь приблизно ситуацію спостеріг і Є. М. Вишняков у своєму колективі. У жовтні минулого року «Ідеаліст» писав про систему держприймання. Вишняков сам факт її появи розглядає як засіб боротьби урядової бюрократії проти виробничої. Бо остання дуже вже розпелася і занедто низька якість товарів піднімає авторитет і владу бюрократії вищої. Тож, нижче на виробничій бюрократії всіма силами хоче позбутись держприймання. І робить це так: «Основна ударна сила — громадськість, у тому числі РТК. Можна було спостері-

гати уміле маніпулювання громадською свідомістю для створення «образу ворогів» в особі співробітників держприймання. Одночасно відволікалась увага людей від справжніх винуватців наших спільних бід. Цим, мабуть, пояснюється не дуже зрозуміла впертість, з якою РТК цехів блокують прийом на роботу спеціалістів з держприймання. Ми спостерігаємо процес перетворення громадської організації в ударну силу бюрократичної реакції. При цьому більшість РТК у своїй агресивній слухняності не рахуються навіть із законом. Чому таке відбувається? Чому чудові милі люди (коли брати їх окремо), зібравшись в раду, таке витворяють? Члени РТК одержують ніби посаду, а в бюрократичній системі будь-яка посада обростає хоч і найдрібнішими, але привілеями».

ОДИНОКИЙ МАРК- СИСТ?

Пропонує Євген Михайлович і вихід з такого становища. Та цитує не для того, щоб піднести думку його, як істину, чи розглянути проблему рад трудових колективів. Хто він, Вишняков? Одинокий філософ? Ледар, що займається писаниною? Для чого рекламує себе, що він хоче? Він талановитий інженер, який бажає, щоб знання, талант і вміння його використовувались сповна і служили на користь людям, а він одержував (теж сповна) відповідну винагороду. Формула проста. Та маємо на цьому шляху скільки догматичних, відомчих, ідеологічних, фінансових, бюрократичних і ще бог зна яких перешкод, що й вихід з кризи маячить нам десь у далекому майбутньому. То що ж, Вишняков провидець, що виведе країну з економічного тупика? Згадаймо один із основних принципів Євгена Михайловича — піддавай все сумніву. Тож і не будемо робити висновків.

На заводі кожен робітник у середньому виробляє за місяць продукції на 4 тисячі карбованців (по цеху буває у два рази більше). А заробітна плата в середньому — 230—250 карбованців. За Конституцією народ — власник підприємств. Якщо народ, то й кожен працюючий на заводі у якійсь мірі є його власником. Всім ясно, що насправді це не так. Бо не тільки рядовий робітник, а й директор не може розпорядитися до кінця і виробленою продукцією, і прибутками. Тож потрібно взяти позику в банку, викупити повністю завод, створити акціонерне товариство, яке б найняло директора. Різні відомства, зайві управління при такій системі, за Вишняковим, просто відмінуть економічно. А як же освіта, житло, здоров'я? Вихід простий. Зарплата ж тоді буде не 250... Можна буде й квартиру купити, й нянечку для дитини оплатити. Не будемо вважати цей варіант панацеєю, але те, що Євген Михайлович не тільки скептично посміхається, спостерігаючи по телевізору за роботою сесії Верховної Ради СРСР чи З'їзду народних депутатів, а думає, аналізує, пропонує науковий підхід — зовсім непогано.

До недавнього часу Вишняков вважав партком заводу чистих металів немарксистським (до речі, Рух він теж вважав немарксистською організацією). І «воював»

із ним. Його писання не раз зривали, але він знову і знову давав свою відсіч як опонентам, так і невідомим ненависникам гласності. Ось що писав він у листопаді минулого року: «Вимагаю від комуністів не заважати мені жити по-своєму. Методи і форми я вибираю сам. І запевняю, чинив би так само, якби був і членом партії. Не подобається — не читайте. Не правий — спростовуйте. Дурень — доведіть. Але не вами написано, не вам і зривати. Так, ви праві. Я справді створюю собі рекламу, працюю на публіку, бо така суть політичної роботи: саме з народом. Келії, кабінети, закулісний шепіт — не виключено, але не це головне. До 17-го року комуністи не боялись астрюгати в політичні бійки. Душити противника силою стали пізніше (ГПУ—НКВС). Що з цього вийшло, ми знаємо. Якщо твоя ідея правильна, то демагог може перемогти тебе раз-другий. Але потім навчить боротися і перемагатимеш ти. В іншому випадку — партійній ідеї гріш ціна. Значить, неформал краще від комуніста знає, що робити і як жити. У цьому суть, мета і необхідність демократії: забезпечення свободи для боротьби ідей і реалізації кращих. Ідей, а не гармат, військ, крісел, посад і владі».

На щастя, партком на заводі очолюють люди мислячі. Вони не пішли шляхом фізичного знищення стінників «Ідеаліст».

— Я вважаю, що кожна людина має право на свою думку, — говорить секретар парткому Ю. Л. Лукинський. — І треба давати можливість кожному її висловити. Загалом я особисто ставлюсь до теорій Вишнякова неоднозначно. З частинною його поглядів можу згодитися, але не з усім. Все це примушує мене звиріяти свою позицію, інколи переглядати її, у чомусь переконутися не раз, щось відкидати. У партії дуже довго не було опонентів.

Євген Михайлович міряв життя вченням Маркса. І як він оцінює з цієї точки зору комсомол?

— Комсомол не грав і не грає ніякої ролі на заводі. На посадах позасідали літні люди, молодим дороги не даємо. Працює система, що дозволяє одержувати гроші за стаж, розряд, тариф, але не за роботу. Виходить, що молодий робітник працює хоч і більше за старшого, але одержує все одно менше. Комсомол повинен добиватися впровадження відрядної системи оплати праці. Адміністрація поки що проти цього категорично. Але ж треба боротися. Мало хто з молоді йде з відкритим забралом, доводить своє. Якби комсомол взявся серйозно за відвоювання плати за кінцевий результат, тоді у нього з'явився б шанс конкурувати зі старшими, молодь побачила б у ньому захисника. Політика, це що? Концентрація економіки.

Свої погляди у Вишнякова є й на міжнаціональні стосунки. Треба не просто повертати мову, треба повертати на Україну український устрій життя. Щоб на рушник просто не можна було сказати «полотенце» (ну, хіба ж скажеш так на вишities квітами та півнями рушники?). А парубок чи дівчина? Чуваків, подруг, хіппі за раз скільки завгодно. А справжнього парубка ви часто зустрічали?

І все-таки, для чого він пише? І що йому вдалося досягти? Не знаю, чи під впливом Вишнякова, але партком у своїй передвиборній платформі не обійшов увагою і ідею акціонерних товариств. Готуючи платформу, якраз відштовхувався від конкретних інтересів людей. І Євген Михайлович партком зараз підтримує. Він перейшов на іншу роботу — працює зараз у центральній заводській лабораторії. Висунутий кандидатом в депутати міської Ради. В листі до мене він пише: «Мені доручили нову роботу, і зараз не до політики. Адже я не публіцист, я інженер. І зараз стало можливим використати свій талант на користь людям. Хоч комусь, якщо не начальству чи закованим робітникам цеху № 5. Чесно кажучи, набридло воювати з вітряками. Хоча я певен, що моє донкіхотство не даремне. Люди стали іншими. І не в останню чергу дякуючи і моїм зусиллям. Інша справа, що, на відміну від інженерної діяльності, політична дає результати далеко не одразу, і часто зовсім не ті, яких чекав. Тому політик — це професіонал зовсім іншого складу, ніж інженер. Із залізком працювати набагато легше, ніж із людьми».

Так хто ж він? Невдалий політик? А може досить того, що просто мисляча людина, яка зрозуміла, скільки у нашому суспільстві перешкод для вільного розвитку і реалізації особистості і намагається ті перешкоди долати? Згодьтесь, не всі здатні розкуто і свіжо мислити, а якщо й здатні, то залишають ті думки для курпки чи для кухні. На люди, із відкритим забралом, як каже Вишняков, не виходять. Хтось нічому вже не вірить. Хтось боїться, хтось і думати вже не бажає. І все ж є ще у нас Вишнякови...

м. Світловодськ.

С. ОРЕЛ.

КУЛЬТУРА І КРАЄЗНАВСТВО

«Історичне краєзнавство, дослідження краю, його історії, культури відіграє важливу роль у формуванні історичної свідомості народу, сприяє зростанню культурного рівня, підвищенню його соціальної активності» — ці слова з доповіді академіка Академії наук УРСР П. Т. Тронька, прочитаної в м. Миколаєві наприкінці минулого року, стали своєрідним лейтмотивом четвертої Республіканської конференції з історичного краєзнавства, яка тут відбулася і була присвячена

200-річчю міста корабелів, нашому молодшому сусідю. Від Кіровоградської обласної організації УТОПІК у ній взяв участь краєзнавець С. М. БОНФЕЛЬД. Подаємо тези його повідомлення.

Документи архівів — цінні джерела, які сприяють повнішому вивченню маловідомих історичних подій, фактів, діяльності відомих і визначних людей рідного краю.

У Кіровоградському обласному державному архіві, у фондів Єлисаветградського реального земського училища зберігаються документи про одну з перших на півдні

Росії метеорологічних станцій (заснована в 1874 році). Вивчення матеріалів дало змогу висвітлити діяльність засновників метеостанції викладача фізики, кандидата фізико-математичних наук Р. В. Прижишовського, викладача природознавства Г. Я. Близіна, наукові результати за 25-річну історію станції.

Дослідження документів заводу бр. Ельворт (тепер ВО по сівалках «Червона зірка») дозволило виявити листування колишнього механіка заводу В. Г. Ковальського з капіталістом Р. Ельвортом з питань винаходу висівного апарату до сівалки, яка удостоювала-

ся дипломів на міжнародних виставках. Було виявлено, що дійсними авторами винаходів на ім'я англійського бізнесмена патентів є вітчизняні техніки та робітники — інженер М. М. Чиналов, механік В. Г. Ковальський. Нотатки про випробування тракторної сівалки й удосконалення її якості дали змогу простежити роль А. В. Полуланова, директора, героя громадянської війни, в розробці і випуску у 1929 році перших вітчизняних тракторних сівалок. Статті з історії дії орденоносного заводу «Червона зірка» у місцевій пресі сприяли тому, що пам'ять про А. В. Полуланова була увічнена меморіальною дошкою, яка встановлена на одному з корпусів заводу у 1987 році, а

шлях заводу від кінної сіялки до тракторної — пам'ятним знаком.

На основі архівних матеріалів для «Зведення пам'яток історії та культури» підготовлені історичні довідки про діячів науки і техніки: академіка І. Є. Тамма, педагога і дитячого письменника І. П. Деркачова, військового інженера Г. Е. Лангемака. Для повнішого уявлення потрібного комплексне вивчення документів в архівах. Матеріали про М. М. Бенардоса є в архіві м. Фастова, про Г. Е. Лангемака — в м. Старобельську, про А. В. Полуланова — в м. Євпаторії, про піонера авіації П. А. Кузнецова — в м. Кисловодську.

* * *

Конференція була щедра на доповіді та повідомлення науковців і краєзнавців, збрала численних однодумців історичного краєзнавства. Загальною була думка: залучення широких прошарків населення до збереження і виокремлення пам'яток історії та культури як національної спадщини — важлива підмога патріотичного й інтернаціонального виховання. А що стосується ролі краєзнавців у суспільному житті, то досвід переконує в тому, що вся пам'яткоохоронна робота рідного краю починається саме з них.

ЛЕЛЕКА І ПОДОЛЯНОЧКА

У січні я побував у дитячому садку № 41, який відноситься до УВС міста Кіровограда (завідуюча — Сухомлин Лариса Миколаївна). Там проходив міський семінар завідуючих дитсадками на тему «Розвиток українського мовлення в дитячих закладах».

Науковцями за участю Республіканського методичного кабінету дошкільного виховання розроблені для дошкільних закладів із російським мовним режимом три проекти програмних завдань та методик навчання дітей української мови, які різняться методичними розробками для навчання дітей різних вікових груп (журнал «Дошкільне виховання», № 7 за 1989 рік, стор. 22—31).

Перший варіант створений відповідно до ідей Ш. Амонашвілі, що дитини цю найменшого віку можна навчати навіть кількох мов одночасно, якщо створити відповідні умови, необхідні для засвоєння та використання цих мов.

За другим варіантом вважається, що непряме прилучення дітей до другої, української мови, слід починати з раннього віку, а організоване навчання у вигляді занять та інших виховних заходів вводиться з чотирьох років (із середньої групи), коли дошкільники вже добре засвоїли рідну мову.

Третій же варіант розрахований на дітей шостого-сьомого років життя, у старшій і підготовчій групах — за програмами першого року навчання.

Керівники дитячих дошкільних закладів розповіли, що зроблено в них для навчання дітей української мови. Як правило, створюються своєрідні

куточки, де можна побачити витвори народної культури, посуд, предмети вжитку; розповідається про українські міста; є також народні костюми. Особливо полюбає малечка співати українські пісні.

У тридцять шостому дитсадку — два мовних режими, через 3 роки половина цього дитячого закладу перейде на українську мову. Тут використують другий та третій проекти, на першому етапі — розуміння та слухання, на другому етапі — мовлення, але співробітники не стали покладатися лише на пропонувані програмні рекомендації. Перш за все почали знайомити малечу із назвами предметів і явищ, які їх оточують. Але виникли такі труднощі: працювати прийшли 10 випускників Олександрійського педагогічного училища, які українською мовою практично не володіють. Обговоривши це питання з вихователями, вирішили проводити їхнє навчання. Насамперед придбали тритомний словник української мови, тлумачний словник та словник трудностей, методичну літературу. Але особливо складна справа, викладається, з художньою літературою. Належне місце у виховному процесі займають фольклор, рухливі ігри, хороводи, потішки.

Діти добре запам'ятовують (і розповідають про це батькам) слова, набуті під час образотвірної діяльності: «оліація», «фарт», «пензілі», «папір».

У дитсадку № 61 проводяться впровадження української мови у всі види занять, які проходять у формі ігрової діяльності. П'ятниця — день української мови. Допомагають вивченню української мови виставки дитячих робіт, спілкування з батьками, яке скрашує роботу, надає принадності ранкам.

Педколектив дитсадку № 62 провів обговорення проєктів і прийшов до висновку, що всі три проєкти хороші, бо мають на меті навчити спілкуватися українською мовою, прищепити любов до української культури. Три групи працюють з українською мовою, одна з них повністю перейшла на українську. Проводиться семінар-практикум для вихователів. Крім ігор та розваг, запропоновано заняття в краєзнавчому музеї, знайомство з нашим земляком Корнісевичем, який написав багато оповідань про звірів рідною мовою. Заняття в художньому салоні потребують більшої підготовки, але дають великий ефект. Допомагають вільно користуватися мовою вечорниці із співробітниками та батьками.

У садку № 27 істотну групу працюють українською мовою (з літотарарічного віку), 8 — російською. Як і в дитсадку № 36, тут зустрілися на двох варіантах проєнту (другий та третій). Дітям подаються знання про Тараса Григоровича Шевченка, з великою увагою слухають діти з груп, у яких ведеться виховний процес російською мовою, своїх ровесників з українських груп. Дитсадок № 57 знаходиться на території селища Нового, де більшість населення — російськомовна, тому головним було питання про думку батьків, але, судячи з результатів, вона була позитивною. Тут вважа-

ють, що українську мову потрібно прищеплювати з двох років. У дівчатках, що приміряють віночки та різнокольорові стрічки, можна побачити майбутніх Наталок-полтавок. У куточках поставлені скриньки з прикрасами. На новорічному святі були дівчатка в українському одязі, український хлопчик Василько, меланжові дівчатка, та головне — радісні оплески батьків, їхня підтримка співучої, мелодійної, красивої мови. Йшлося також про те, що вивчати її інтенсивно слід починати одразу, сьогодні, із завідуючих дитсадками, з вихователів, бо хочеться слухати українську мову не один раз на тиждень, а щодня, тому й заняття такі треба проводити не один раз на тиждень, а щодня (це цілком підтримує автор цієї статті).

Роботу треба починати з самого раннього віку. Спеціалізовані ж заняття можна проводити двічі на тиждень. Сподобалась ідея міні-занять, які можна включати в роботу щодня. Починати можна кра-ще з інтер'єру, зі створення куточків колективними зусиллями вихователів. Велику роль можуть зіграти у засвоєнні співучої мови музичні керівники.

На міському семінарі був також традиційний банк ідей, у який було запропоновано заняття у відділі етнографії краєзнавчого музею, знайомство з творчістю і життям людей, іменами яких названо вулиці (наприклад, Юрія Яновського), тематичну кімнату (етнографічну), конкурси на кращу пісню, танець, оформлення костюмів, конкурс «Вихователів — чарівників» (оформлення куточків).

Кабінет дошкільного виховання інституту вдосконалення вчителів організовує курси української мови для вихователів, які пройдуть з першого по двадцять сьоме квітня. Буде запрошено 60 чоловік із районів, де найбільше дошкільних закладів з російською мовою, — Кіровоградського, Знам'янського та Світловодського (з кожного дошкільного закладу — один вихователь). На жовтень запла-нована науково-практична конференція «Гуманізація навчально-виховної роботи у дитячих дошкільних закладах».

І ось по закінченні семінару всі його учасники мали змогу подивитися, як атлюється у життя все те, про що йшла мова. Дитсадок № 41 запросив всіх присутніх на українські вечорниці, що підготували співробітники разом з дітьми.

У просторій кімнаті — довгі столи з українськими стравами. Вдвож них — лави, накріті традиційними рідними. У куточку — ліжко з кількома подушками, рама зі старовинними фотографіями, вишивані рушники. В іншому кутку змайстрована щедро прикрашена піч з котлом, дерев'яні відрата та коромисла. На стіні — картина, на якій зображено старовинну садибу. Є тут також і великий майстерно зроблений лелека, тин із лавами біля нього, на які ось-ось наче мають сісти веселі парубки та дівчата у яскравому вишиваному одязі. Біля печі — господарна, що бідається за те, що мовляв, зараз прийдуть гості, а вона ще не встигла приготувати вареники. Та, як годиться,

господарна з честю зустрічає щедрівників з меншою та середньою групами, веселих, сяючих, у мальовничому національному одязі, який кольорами засліплює очі. Гарненька дівчинка швиденько вносить на снатуртину хліб-сіль.

Як годиться, і лантух лави, у якій треба скласти нащедровані скарби, і мишей проганяли з хати, кружляючи у веселому танку. Та й вихователь не відставав від малечі. «Пане-господарю, радуйся!» — залунали їхні голоси.

Побачили ми тут і Подольночку, та й Козу завели, яка танцем та піснею прогнала з хати нечисту силу. У такі хвилини по-справжньому розумієш, що то за чуття рідного народу. Чудові, чисті дитячі голоси співали і говорили справжньою виразною українською мовою, бо майже у кожній родині хтось — чи то бабуся, чи дідусь, чи ще хтось не забуває свою мову, а почує від рідних та вихователів у ранньому віці народне слово запам'ятовується назавжди. Лунали на вечорі й народні пісні «Ой, у полі криниченька», «Ой, у лісі калина», щедрівки, була інсценізована пісня «Вишивала дівчина» і т. ін. Якщо на початок був традиційний гопак, то на закінчення співалися щирі побажання всім добрим людям:

«І в вас, і в нас
Хай буде гаразд...»
Все бачене подає надію,
що стара добра народна традиція різдвяних свят не проросте глухими бур'яном нашої буденності.

Т. ЛЕОНІДОВ.

ВІДВЕРТІСТЬ—ЗА ВІДВЕРТІСТЬ

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНОЇ ПОШТИ

Я завжди щиро радію, коли в словесному мотлоці початкує авторів знаходжу зблиски справжньої поезії. Вони мені тоді нагадують живі зірочки, які хочеться зіграти в своїх долонях і пустити в світ. Ось і в сьогоднішній редакційній пошті мене порадували прості і щирі рядки Зої Ярошенко із села Красне Озеро Долинського району:

Два лебеді іздалеку летіли,
В тумані синьому блищали крила білі.

Приємне враження справляють твори Оксани Степаненко (с. Злинка Меловиківського району), Ярослави Бабич (м. Кіровоград) та небагатьох інших молодих поетів. На жаль, у більшості наших дописувачів віршовані опуси нагадують недосмажені млинці, які і їсти не можна, і викинути шкода (все-таки людина використала папір і згайнувала свій час)...

Ми живемо в пору гласності і перебудови, а тому я був з нашими авторами принципово відвертим в оцінці їхніх поетичних чи прозових вправ. Тим більше, що більшість початківців у листах одверто заявляють, що вони написали вірші (які схожі на вірші, як будяк на троянду). Отож, відвертість — за відвертість.

...Коли мені до рук потрапив «роман» М. В. (адресат комусь ім'я своє не назвав), спершу я подумав, що це невдалий жарт на тему, як не треба писати прозу. Але ж, вчитуючись у наївний текст неймовірно розтягнутого оповідання (хоч і оповіданням цей «вір» важко назвати), я зрозумів, що автор намагається говорити про серйозні речі мовою літературного жанру, поняття не маючи, що таке епічний образ, композиція і, врешті-решт, чим відрізняється шкільний переказ від самобутнього літературного твору.

«Роман» написаний приблизно російською мовою від руки і, мабуть, в єдиній редакції. До речі, ми хочемо пояснити нашим дописувачам, що «Молодий комунар» друкує російські вірші в оригіналі, а прозові лише українською мовою. Наша газета — не літературний часопис, а тому з російської ми перекладаємо лише

дописи, статті, репортажі, інформації тощо. Власне, все те, що стосується жанрів журналістики...

Деякі наші автори творять за принципом: успіх визначає кількість, а не якість. Тому, приміром, Євген Б. надіслав до редакції майже цілий рукопис своїх творів, кокетливо нас попередивши, що його псевдонім пахне Україною. Щоправда, я цього не помітив, але те, що його вірші нагадують вінегрет із банальних образів, прохідних рядків, наївної дидактики, голосливої публіцистики, прозаїзмів, примітивних рим тощо, мені відразу кинулося в очі. І тому я хочу дати пораду: шановні колеги, не віршуйте для валу, пишіть для душі...

Дивовижна легковажність щодо власної творчості початкує початківців з елементарного невігластва. Я вже давно переконався, що більшість із них навіть не чули про такі речі, як віршовані розміри, види стихів, рими і тому подібне. Ось чому вони легко можуть сплутати хорей з моточником, а сонет написати у двадцять рядків, від чого Петрарка і Шекспір неодноразово перевірнулися б у своїх доминах. Зате завжди у початківців бере верх не скромність, а авторська амбіція.

Сергій Н. сміливо заявив: «Я почав писати вірші». І далі, відповідно, пропонує редакції «Молодого комунара» надрукувати його твір, який схожий на зіпсований наледюсний пустопорожній рядків, типу: «В тих байках і Крилов писав...» «Із пушки ворона він застрелив», «Отвіти лису ворона, бо думає, обдурив його. А лис забрав і Тіппел-форд, і ладу дуже вищий сорт». Мабуть, досить цитувати цю архібезграмотну абракадабру... десятилітнісника. Гадаю, коментарі тут зайві.

Такий же самоопевнений у власній «геніальності» і Едик С. Він пише не тільки «стихи», але і «песні». Не знаю, як ці «песні» можна співати, коли в них — ні смислу, ні розміру, окрім незграбних, а почасті і відверто безграмотних речень, по суті, нічого немає.

Але, як кажуть, це тільки квіточки. А ось згідки прямо просять до рота гурмана-гумориста. Надсилає нам авторка свої горе-вірші і, вказуючи, якого числа (хоч у цей день газета і не виходить), наказовим тоном проєить обов'язково надрукувати їх, тільки «фамілію» не

треба називати, а зробити такий зворушливий підпис: «Галочка, 15 лет». Оригінально, правда? Хоч у п'ятнадцять років можна бути б уже й трохи серйознішим...

Початкує автори ніколи себе не утруднюють апертими і важкими дорогами пошуків своєї метафори, потрібного епітета, глибокої думки і цікавої віршованої форми. Вони схожі на тих майстрів, які намагаються сокровою витесати чарівне обличчя Нефертіті. Тому, як правило, їхні твори оспівують давно всім набридлі істини, незграбні рядки переповнені нудотливими фразами, прописними істинами, сірою і бідною мовою. Як тут не згадати великого Гете, який свого часу сказав: «Фрази, які ненастанно повторюються, переходять кінець кінцем в закостенілі переконання, і наші органи сприймання остаточно притуплюються».

На ці невеселі роздуми мене наштовхнули вірші Т. Лобойко, В. Круглова, Н. Коханової, А. Войнова та багатьох інших початківців, які із задоволенням плутають школярське віршування із нопітним і виснажливим творчим пошуком. Не дуже приємна у нас вийшла розмова, але зате відверта.

Між іншим, навчитися римувати на кшталт: «акуматор», «весна-дурна», «пень-день» і т. д. може практично кожна людина. Для цього потрібно тільки трохи потренуватися. Але вивчитися на поета неможливо. Самобутність дається тільки природою. Талант — це надзвичайно рідкісне явище і в цьому я вже вкотре переконуюсь, читаючи «мішки» римовані вправи (під гордою назвою вірші) величезного загону початкуєщих літераторів.

Шановні мої колеги, зичу вам більшої серйозності у творчій роботі і, безумовно ж, успіхів. Адже писав я цей огляд не заради якогось критиканства, а лише з тією метою, щоб ви хоч трохи збагнули, яка це складна, важка і незвичайна праця: писати твори. Ніколи про це не забувайте. Поезія — особа вельми вередлива, і легковажних авторів не терпить у царині красивого слова.

Валерій ГОНЧАРЕНКО,
член Спілки письменників СРСР.

м. Кіровоград.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» ● 17 ЛЮТОГО 1990 РОКУ ● ДЕВ'ЯТА СТОРІНКА

Привіт
від
Ваньки
Жукова!

Нещодавно в читальній залі обласної дитячої бібліотеки ім. А. П. Гайдара відбулася літературна година, присвячена 130-річчю від дня народження класика російської літератури А. П. Чехова.

Цього разу нашими гостями були вихованці школи-інтернату. У підготовці і проведенні заходу нам допомагали семикласники школи № 20 і вчителька російської мови і літератури Лариса Віталіївна Верник.

Спочатку присутні стали учасниками літературної вікторини «У світі чеховських героїв»,

та явно сподобалась юним читачам саме театралізована частина. Її ведучий Костянтин Поворозка запросив хлопчиків та дівчаток до цікавої зустрічі з героями письменника. Серед них були і Хрюкін («Хамелеон») у виконанні Євгена Кисельова, і Ванька Жуков, роль якого чудово зіграв Олексій Терешин. Полонили присутніх своєю грою в п'єсі «Ювілей» Олеся Сайфудінова (Тетяна Олексіївна) та Олена Давидова (Мерчуткіна).

Догально, з іскрометним гумором виконав

роль Хіріна Є. Кисельов. А як цікаво зіграв роль Шипучина Володя Ротор!

Під кінець ведучий звернув увагу присутніх на книжкову виставку «Чехов серед нас» та запропонував прочитати його твори, доступні підліткам. А попереду на відвідувачів бібліотеки чекають нові зустрічі з письменниками та їхніми творами.

С. ФІЛАТОВА,
бібліотекар обласної бібліотеки для дітей
ім. А. П. Гайдара.

ХОЧЕТЬСЯ розпочати з переказу напіванекдотичної ситуації, яка сталася в Добровеличківці, кажуть, років 7—8 тому. Отож, на столі відповідального секретаря правління райорганізації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури задзвонив телефон.

— Алло! — пролунало в трубку. — Добровеличківка! Вас турбують із охорони природи. Не можете сказати, скільки туристів відвідало протягом року пам'ятник природи «Козацька криниця»?

— Ні, не можу, — відповів відповідальний секретар. — Подзвоніть за кілька днів...

...Днів через три ситуація повторилася.

— Так скільки туристів побувало біля «Козацької криниці»? — пролунало з трубки.

— Двісті сорок, — була відповідь.

— Звідки у вас ці дані? — діловито поцікавилися в трубку.

— Все дуже просто! Я порахував корки від пляшок, які валялися у названому вами місці, й одержану цифру перемножив на три...

Тут можна було б сміятися. Але... (знову ці «але»!) з першого сьогорічного номера газети «Радянська Україна» стало відомо, що сучасний географічний центр України знаходиться в точці з координатами 48°23' північної широти і 31°10' східної довготи. Добровеличківські краєзнавці і любителі географії спробували «прив'язати» ці координати до місцевості й були вражені: географічний центр сучасної України виявився за кілька кроків від унікальної «Козацької криниці».

Що ж воно за криниця і в чому її унікальність? Оскільки добратися до неї, розташованої за якихось півтора—два кілометри від крайньої на північно-східній околиці райцентру хати, виявилось неможливим через мокву й розгрізану степові шляхи (який там туризм у такий час!), доведеться нам обмежитися описом на основі усіх свідчень добровеличківців. «Козацька криниця» — це сьогодні просто джерело, що якимось дивом б'є із землі на схилі пагорба набагато вище рівня річки, яка тече балкою. Вода в джерелі холодна, смачна й чиста, як слюза.

Сьогодні, крім хіба що «туристів», про яких мовилося вище, «Козацька криниця» мало кого цікавить. Забута, як і козацька минушина, звідки походить її ім'я, вона не збуджує в уяві сучасника особливих емоцій чи асоціацій.

— Увічнити якимось чином географічний центр України! — голова виконкому Добровеличківської селищної Ради А. А. Степанов робить красномовну паузу. — А кому це цікаво? Ви думаєте, сюди туристи одразу кинуться дивитися на географічний центр? Не певен! Ви зрозумієте, що центр цей символічний, він ніякої пізнавальної цінності не становить...

Навряд чи можна рішуче відкидати зауваги Аркадія Андрійовича. Він — із реалістів. Врешті, як я розумію, чоловік не проти встановлення «якогось пам'ятного знака». Але щоб прокласти дорогу, упорядкувати саме місце побіля джерела... Де взяти на все це гроші? Потім — кому займатися підготовкою проекту та його втіленням? Селищному виконкомові й без того справ вистачає: тут і проблеми водопостачання, і газифікації, і благоустрою, і житлового будівництва...

Ніколи мріяти. Ніколи відволіктися від проблем тієї ж суцільної каналізації і підводити очі до проблем духу... Одним словом, голову виконкомові можна зрозуміти. Але вся іронія долі в тому, що не кому-небудь, а саме йому рішенням Добровеличківського райвиконкому доручено...

Втім, спочатку був лист за підписом відповідального секретаря правління райорганізації УТОПІК Д. Д. Проскаченка на адресу райвиконкому та правління обласної організації Товариства охорони пам'яток із пропозиціями з приводу наявності географічного центру, «враховуючи географічну та історичну значимість такого факту», прийняти, по-перше, рішення про встановлення пам'ятного знака біля «Козацької криниці» (фі-

Велике
й добре
серце
України?

нансування — за рахунок кооперування коштів), а по-друге — просити правління облорганізації взяти участь у цьому кооперуванні. І ось тоді вже, після розгляду цього листа, райвиконком доручив цю справу... так-так, селищному виконкомові на чолі з А. А. Степановим!

Що ж, можливо, Аркадій Андрійович і має рацію, не дуже радіючи цьому дорученню (чи не цим частково пояснюється і його песимізм щодо доцільності увічнення географічного центру республіки?). Але давайте на мить забудемо про резони суворих реалістів і дамо волю уяві.

ЧИМ і яким міг би стати географічний центр України? Уява малює одразу величний пантеон, свого роду святиню, храм відродження культури й історичної пам'яті, місце, що пов'язує в одне ціле сиву давнину, козацьке минуле нашого краю, сьогодення українського народу і його майбутнє. Майбутнє, яке матиме свої духовні цінності і свої народні символи та святини. До речі, як писалося в «Молоді України» (№ 2 за 1990 рік), на Україні вже нині є сотні послідовників давньої ідеї Григорія Сковороди по «Горню Республіку Духу», котрі недавно проголосили народження Української Духовної Республіки. Мета її — консолідація нашого народу та інших народів на основі так званих ноосферних бра-

терських об'єднань. Ці об'єднання мають сформувати, на думку письменника Олеса Бердника, покоління «нового, духовного типу — творця, мислителя, господаря, сім'янина, дослідника космічних таємниць нашого походження та покликання». Передбачається створення поселень, «згуртованих любов'ю та історичними традиціями того чи іншого етносу». Оголошено також конкурс на кращий проект Храму України-матері. Конкурс передбачає і вибір місця для спорудження такого храму — храму науки, мистецтва, космічного самоусвідомлення й осмислення...

Та повернімося на грішну землю. Намальована щойно перспектива навряд чи захопить звиклих до безгрозів'я і сіпських буднів виконкомівських працівників Добровеличківки. Автор цих рядків, походивши два дні вулицями райцентру, які нинішньої теплої зими буквально потопануть у грязюці, устиг відчутти, хай і не повною мірою, усю гостроту райцентрівських проблем. Однак зуміли ж якось добровеличківці, причому без допомоги з-за меж району, зібрати дев'ять тисяч карбованців на пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам, зуміли встановити пам'ятник жертвам фашизму і посадити парк у селі Мар'ївці, яке знаходиться за кількесот метрів від «Козацької криниці». Щоправда, на здійснення останнього (в основному — на подолання бюрократичних «прогатор») було витрачено чотири роки... І все ж!

Життя найближчого до географічного — районного центру України на ім'я Добровеличківка — не назвеш суцільним святом. Досі не має селище сучасного будинку культури, а наявне пристосоване й перебудоване приміщення, колишню церкву, вимагають назад православної віруючі. «Тихе життя» райцентру раз по раз порушують то приїзд столичних футболістів, то поява групи «рухівців» із синьо-жовтим прапором, то... Ось той же невгамовний Д. Д. Проскаченко показав мені листа, адресованого голові Українського фонду культури, правліни Товариства охорони пам'яток історії та культури УРСР Б. І. Олійнику, редакції газети «Культура і життя» і письменникові О. Ф. Коломійцю, який виступив у цій газеті з пропозицією про увічнення пам'яті жертв лоду на Україні 1933 року. Дмитро Дмитрович вважає, що Добровеличківка може також претендувати на право стати місцем пам'ятника жертвам сталінського гомодому. І наводить свої резони: селище знаходиться у смузі найродючіших чорноземів, де народився не найбільше постраждав від насильницької колективізації; до того ж — тут географічний центр України...

Щоправда, не всі думають так, як Д. Д. Проскаченко. Ось А. А. Степанов дивиться на справу іншими очима:

— А коли, скажіть, люди не помирили! Он у громадянську тільки скільки полягло... Що він нам дасть, той пам'ятник!

Не будемо сперечатися з Аркадієм Андрійовичем і цього разу. Врешті, чоловік каже так, як розуміє. А питання про те, будувати чи не будувати всі оті пам'ятники, про які йшлося, все-таки, думається, вирішуватимуть не тільки і не скільки посадові особи, як самі люди — цілою громадою. У цій громаді — і комсомольці (райком комсомолу особливо активно співробітничав із правлінням районної організації товариства охорони пам'яток)...

Не ми перші помітили, що назва Добровеличківки, так само як і назви сусідніх сіл — Любимірки, Дружелюбівки, Братолюбівки, Любимівки — свідчать, що на цій землі живуть люди добрі, лагідні і щирі. Врешті назви ці взагалі характерні для цілої України. І в цій своїй високій символіці. Як і в тому, що географічний центр України співпав саме із «Козацькою криницею». Бо козацтво, в нашому розумінні — це перш за все дух демократизму, рівності, справедливості. І це не гола символіка, це ті духовні строї, тіпо яких — сама наша древня багатостраждальна земля І її всестерпний народ.

П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

Добровеличківський район.

ЧЕРГОВИЙ БЛІЦ

ШАХИ

Редакція одержала багато листів від наших читачів із відповідями на завдання шахового бліц-конкурсу, присвяченого Дню Радянської Армії, який був оголошений на сторінках «Молодого комунар».

Ось правильні рішення завдань конкурсу.

ЗАВДАННЯ 1.

1. Cc4! Kpb5 2. Фh6 Kpb4 3. Фh6X.

1. ...a2. 2. Фa3+! Kpa3 3. Cc5X.

ЗАВДАННЯ 2.

1. Фg4! Загрожує 2. Фh7+Kpc5 3. Ka4X.

1. ...Cd6 2. Фa4+Kpc5 3. Фc4X.

1. ...Kpb7 2. Фc8+Kpa7 3. Фa8X.

1. ...Kpb5 2. Фc4+Kpa5 3. Фa4X.

1. ...Kpd6 2. Фd7+Kpe5 3. Kc4X.

ЗАВДАННЯ 3.

1. Cb8! Цугцванг. 1. ...f6 2. Te7 Kpd6

3. Kpc4 Kpe5 4. Tc5X.

ЗАВДАННЯ 4.

1. Th5! Цугцванг. 1. ...Kpf4 2. Ф:c7X.

1. ...T:f6 2. Фe4X.

1. ...T:f4 2. Фe6X.

Першими правильні відповіді на завдання бліц-конкурсу надіслали К. Орхов, Г. Самборський (м. Кіровоград), М. Іванченко (Бобринець), Ф. Кирпа, Г. Лишук (Гайворон) та члени шахового гуртка Гайворонського тепловозоремонтного заводу (керівник — С. Кирилов). Всі переможці конкурсу нагороджуються дипломами

«Молодого комунар».

Конкурс завершено. Сьогодні ми розпочинаємо новий бліц-конкурс, присвячений Міжнародному жіночому дню — 8 Березня.

Читачам газети пропонується чотири завдання:

ЗАВДАННЯ 1.

Білі: Kph8, Фb7, Cc8, Kd5, п.п. c5, f2, g3 (7).

Чорні: Kpe5, Kg8, Kh2, п.п. d4 (4).

Мат в 2 ходи. (2 очки).

ЗАВДАННЯ 2.

Білі: Kpg8, Фc2, Tc6, Cb2, C15, п.п. d7 (6).

Чорні: Kpe7, Cd8, Kc3, Kd1, п.п. a5, b5, h3 (7).

Мат в 2 ходи. (2 очки).

ЗАВДАННЯ 3.

Білі: Kpe1, Tc3, Cd7, Kb5, Kg4, п.п. e3, g2 (7).

Чорні: Kpe4, Cb1, Cc7, п.п. b6, c4 f4 (6).

Мат в 2 ходи. (2 очки).

ЗАВДАННЯ 4.

Білі: Kph7, Фc7, Tf4, Kh4, п.п. a4, c2, d4, d6, g3, g4 (10).

Чорні: Kpd5, Tb8, Cb7, Ka2, Kc8, п.п. b6, c3. (7).

Мат в 3 ходи. (3 очки).

Останній термін відправлення листів із рішенням завдань до редакції — 15 діб із дня публікації.

ДЕСЯТА СТОРІНКА • 17 ЛЮТОГО 1990 РОКУ • «МОЛОДИЙ КОМУНАР»

КАРНИЙ РОЗШУК ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ

Допоможіть знешкодити злочинців! Олександрійським РВВС розшукується Філіпов Юрій Майєвич, 1965 року народження, уродженець і житель Олександрії, що звинувачується у зґвалтуванні.

За здійснення крадіжок державного майна Олександрійським РВВС розшукується раніше засуджуваний Репкін Микола Миколайович, 1955 року народження, уродженець Олександрівки і Плахотини Василь Олександрович, 1948 року народження, уродженець села Омельгород Олександрійського району.

Громадяни, якщо комусь відоме місцеперебування злочинців, сповістіть, будь ласка, у найближчий відділ міліції. Телефон чергової

частини управління внутрішніх справ області 97-7-02 і 97-3-02.

Олександрійським РВВС розшукується зниклий безвісти Любенко Анатолій Федорович, 1941 року народження, житель села Протополівки Олександрійського району, котрий 4 вересня 1989 року пішов на роботу і не повернувся.

Був одягнений: брюки темного кольору, шерстяні, туфлі коричневі, сорочка кольорова.

Особливі прикмети: на лівій руці вище кисті татуювання у вигляді сходу сонця і ім'я «Толі».

Новоукраїнським РВВС розшукується Колоколов Леонід Михайлович, 1937 року народження, житель Новоукраїнки. 11 вересня 1988 року пішов із дому і більше не повернувся.

Особливі прикмети зниклого: відсутній середній палець лівої руки, на кисті лівої руки — рубець у вигляді рваної рани.

Був одягнений: шапка чорного кольору, футболка чорна, черевики темного кольору, біла майка.

Громадяни, переконаливо просимо відгукнутися тих, кому відомо хоч що-небудь про долю зниклого. Телефонуйте по 02! Повідомляйте у райвідділі міліції!

3 19 по 25 лютого

понеділок

19 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

16.00 — «Єгиптяни». Документальний фільм. 16.40 — Концерт Державного академічного ансамблю танцю УРСР ім. П. Вірського. 17.25 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Влада — Радом. 19.30 — Мультфільм. 19.40 — Н.Б. Мольєр. «Тартюф». Фільм-вистава Московського Художнього театру ім. А. Чехова. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Продовження фільму-вистави «Тартюф». 22.45 — Майстри російської опери. «Життя і ролі Івана Петрова». 23.55 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.20 — «Довгий шлях іде у ніч». Фільм-вистава. 3.00 — Це було... було...

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — «У виборі танцю». Концерт. 16.55 — Документальний фільм «Був Є. Буди». 17.40 — Назустріч виборам. «Народовладдя». 18.10 — День за днем. (Кіровоград). 18.30 — «На нитівській хвилі». Інформаційний випуск. 19.00 — «Назустріч виборам». Зустріч з кандидатами в депутати обласної Ради народних депутатів по 106 виборчому округу. (Кіровоград). 19.40 — «Юні господарі землі». (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Телеклуб «Діалог». 21.15 — Реклама. 21.30 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Передай далі». 22.55 — Вечірній вісник. 23.25 — Зимова спартакіада народів СРСР. Фрістайл.

▲ ЦТ (II програма)

17.00 — «Фантадром». Мультфільм. 17.10 — Ярмарок ділових ідей. 18.10 — «Загадковий мандрівник». Документальний телефільм про А. Нікітіна. Фільм 1. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.15 — Армистинг. Москва-90. 21.35 — «В інтересах справи». Документальний телефільм. 22.00 — Ілюзіон. «Великий утішник». Художній фільм.

УВАГА!

18 лютого о 14 годині на стадіоні АРЗ (вулиця Короленка) відбудеться санкціонований мітинг «Оновлення партії — оновлення суспільства». Об'єднані про інші місця і час проведення мітингу — невідомі.

вівторок

20 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Казка про чарівний гранат». Мультфільм. 8.45 — Ж.Б. Мольєр. «Тартюф». Фільм-вистава Московського Художнього театру ім. А. Чехова. 11.05 — Це було... було... 11.25 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.00 — Фільм — дітям. «Автобіл», скрипка і собака Кликса. 17.40 — Хвилини поезії. 17.45 — Музиканти про музику. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Молодіжний вісник. 19.45 — Резонанс. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 1. 10.25 — «Біля межі». Документальний телефільм. 10.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». Музичний фольклор Тунісу. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.00 — Східний Сибір. Кіножурнал. 16.10 — Музична скарбниця. Л. Бетховен. Симфонія № 7. 16.55 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.55 — Рух без небезпек. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Прогрес. Інформація. Рен-лама. 19.30 — Фільми і ролі Леоніда Бикова. «В бій ідуть тільки старі». Художній фільм. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 2 — «Повернення додому». 22.45 — «До миру на святій землі». Документальний телефільм. 23.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Гонимі по вертикалі». Телефільм. 1 серія. 1.15 — Вернісаж Іллі Рєзніка. Музична передача.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Для дітей. Канал «Д». 10.50 — Доброго вам здоров'я. Харківський міжобласний медико-генетичний центр. 11.20 — На здобуття Державної премії ім. Т. Г. Шевченка. Музичний фільм «Іван Пономаренко». 11.50 — «Урон без дзвоника». Зустріч з педагогом-вихователем Б. Нікітіним. 12.50 — «Фрески». Музична програма. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 17.20 — Господарем на землі. «Повернення». 18.10 — Науково-популярний фільм «Служба сім'ї». 18.30 — «Народні таланти». Хор колгоспу ім. Леніна Хустського району на Закарпатті. 19.00 — «Усім миром». Громадсько-політична програма. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Соні». 20.45 — 3-й період. 20.35 — На добраніч, діти! 20.50 — Реклама. 21.05 — На здобуття Державної премії ім. Т. Шевченка. «Автограф». 1. Козловський. 21.45 — Все про кіно. 22.05 — Вечірній вісник. 23.25 — VII зимова спартакіада народів СРСР. Фрістайл.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Як стати естасенсом». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Географія. 8 кл. Природа Східного Сибіру. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.35 — Музика. 6 кл. М. Римський-Корсаков. «Снігуронька». 11.05 — Домашня академія. 11.35 — Народні мелодії. 11.45 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 12.10 — «Заграв». 13.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 20 км. Індивідуальна гонка. Чоловіки. 17.00 — «Фантадром-2. Соль». Мультфільм. 17.10 — Біатлон. Чемпіонат світу. 15 км. Індивідуальна гонка. Жінки. 17.40 — Ритмічна гімнастика. 18.10 — «Загадковий мандрівник». Документальний телефільм. Фільм 2. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.15 — «Вертикаль». Прем'єра документального телефільму «Ілля Сельвинський. Початок шляху». 21.55 — Колаж. 22.00 — «Дзвеніть, голоси, звучить сурми». Й.С. Бах. «Кофейна кантата». «Змагання між Фебом і Паном».

середа

21 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Чуваської АРСР. 9.20 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 1. 10.25 — «Біля межі». Документальний телефільм. 10.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». Музичний фольклор Тунісу. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.00 — Східний Сибір. Кіножурнал. 16.10 — Музична скарбниця. Л. Бетховен. Симфонія № 7. 16.55 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.55 — Рух без небезпек. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Прогрес. Інформація. Рен-лама. 19.30 — Фільми і ролі Леоніда Бикова. «В бій ідуть тільки старі». Художній фільм. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 2 — «Повернення додому». 22.45 — «До миру на святій землі». Документальний телефільм. 23.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Гонимі по вертикалі». Телефільм. 1 серія. 1.15 — Вернісаж Іллі Рєзніка. Музична передача.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Музичні зустрічі. 10.05 — Кінопрограма «Особистість і час». 10.35 — Шкільний екран. 6 клас. Російська література. Розвиток мови. «Опис природи». 11.05 — Художній телефільм «Передай далі». 12.30 — «Волинське проноу». Рекламний фільм. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Республіканська фізико-математична школа. Підсумки математичної олімпіади. 17.10 — Музичний фільм «Білий сон». 17.50 — «Шляхом оновлення». Райком партії і перебудова. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 18.30 — VII зимова спартакіада народів СРСР. Фрістайл. 19.00 — Назустріч виборам. Зустріч кандидатів в народні депутати по виборчому округу № 70 м. Кіровограда із воїнами-виборцями Кіровоградського гарнізону. (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — «Візит до лікаря». Профілактика онкозахворювань у жінок. 21.00 — Документальний фільм «Драма в Заболотті». 21.30 — Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.30 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Прем'єра науково-популярного фільму «Однею глиняною буюкою». 8.35, 9.35 — Література. 8 кл. М. Горький. «Пісня про Сокола». «Пісня про Буревісника». 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35 — Біологія. 8 кл. Гризуни. 11.05 — Наш сад. 12.05 — Ритмічна гімнастика. 12.35 — «І земля віддасть». Документальний фільм. 13.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 10 км. Індивідуальна гонка. Чоловіки. 17.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 7,5 км. Індивідуальна гонка. Жінки. 17.30 — «Доремі». Мультфільм. 17.40 — Ритмічна гімнастика. 18.10 — «Загадковий мандрівник». Документальний телефільм. Фільм 4. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.15 — «Охороняється державою». Документальний телефільм. 21.45 — О. Глазунов. Сюїта до балету «Раймонда». 22.00 — Показують театри країни. М. Коляда. «Гра у фанти». Фільм-вистава Рязанського театру юного глядача.

четвер

22 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Чуваської АРСР. 9.20 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 3. 10.45 — «Пам'ять не залишить у спокої». Репортаж. 11.00 — Бойові супутники мої. 12.00 — До 45-річчя Перемоги. «Політрук Василь Ключков». 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.00 — Фільм — дітям. «Де ти, Багіро?». 17.15 — «ТелеЕю». Журнал. 17.45 — До 45-річчя Перемоги. «Солдати Орлов». Документальний фільм. 18.15 — Маленький концерт. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — До шістнадцяти і старші. 19.45 — Людина і закон. Правовий відеоканал. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 3 — «Будні». 22.50 — Автограф. Співає Лоредана Берте (Італія). 23.55 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.20 — «Гонимі по вертикалі». Телефільм. 2 і 3 серії. 2.30 — Про друзів-товаришів. Кіноконцерт. 3.22 — Нам дороги ці забути не можна. Фільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Музичні зустрічі. 10.05 — Кінопрограма «Особистість і час». 10.35 — Шкільний екран. 6 клас. Російська література. Розвиток мови. «Опис природи». 11.05 — Художній телефільм «Передай далі». 12.30 — «Волинське проноу». Рекламний фільм. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Республіканська фізико-математична школа. Підсумки математичної олімпіади. 17.10 — Музичний фільм «Білий сон». 17.50 — «Шляхом оновлення». Райком партії і перебудова. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 18.30 — VII зимова спартакіада народів СРСР. Фрістайл. 19.00 — Назустріч виборам. Зустріч кандидатів в народні депутати по виборчому округу № 70 м. Кіровограда із воїнами-виборцями Кіровоградського гарнізону. (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — «Візит до лікаря». Профілактика онкозахворювань у жінок. 21.00 — Документальний фільм «Драма в Заболотті». 21.30 — Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.30 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Прем'єра науково-популярного фільму «Однею глиняною буюкою». 8.35, 9.35 — Література. 8 кл. М. Горький. «Пісня про Сокола». «Пісня про Буревісника». 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35 — Біологія. 8 кл. Гризуни. 11.05 — Наш сад. 12.05 — Ритмічна гімнастика. 12.35 — «І земля віддасть». Документальний фільм. 13.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 10 км. Індивідуальна гонка. Чоловіки. 17.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 7,5 км. Індивідуальна гонка. Жінки. 17.30 — «Доремі». Мультфільм. 17.40 — Ритмічна гімнастика. 18.10 — «Загадковий мандрівник». Документальний телефільм. Фільм 4. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.15 — «Охороняється державою». Документальний телефільм. 21.45 — О. Глазунов. Сюїта до балету «Раймонда». 22.00 — Показують театри країни. М. Коляда. «Гра у фанти». Фільм-вистава Рязанського театру юного глядача.

п'ятниця

23 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Концерт. 8.50 — До шістнадцяти і старші. 9.35 — «Сонячний вітер». Художній телефільм. Розділ 3. 10.45 — «Пам'ять не залишить у спокої». Репортаж. 11.00 — Бойові супутники мої. 12.00 — До 45-річчя Перемоги. «Політрук Василь Ключков». 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 13.00 — Концерт народного артиста СРСР, композитора Р. Паулса. 14.55 — Перемоги. 15.55 — Мультфільм. 16.15 — Веселі старти. 17.00 — Сьогодні — День Радянської Армії і Військово-Морського Флоту. 17.15 — «Воля Все-світу». Художній телефільм. Вперше. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Фестиваль солдатської пісні. «Колі співають солдати». 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Передача про воїнів-наземців. 21.45 — Це було... було... 22.05 — Погляд. 23.50 — Відлуння дня. 0.05 — «Бій на перехресті». Художній телефільм. 1 серія. 1.10 — Співає і розповідає Клавдія Шульженко. 2.15 — «Що таке цирк».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Концерт духового оркестру штабу Червонопрапорного Київського військового округу. 9.55 — Документальний фільм «Микола Биков — фронтовик-кінооператор». 10.15 — «Здрастуй, хор». 10.45 — Фільм-балет «Дім при дорозі». 11.25 — VII зимова спартакіада народів СРСР — фігурне катання. 11.55 — Майстри гумору. Євген Дудар. 16.00 — Новини. 16.15 — До 45-річчя Великої Перемоги. «Позивні серцець бойових». 16.55 — На здобуття Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка. Кубанський козацький хор. 18.05 — Доброго вам здоров'я. Повтор від 17 лютого ч. 2. (Кіровоград). 19.00 — «День за днем». (Кіровоград). 19.50 — Телефільм. (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — «Візит до лікаря». Профілактика онкозахворювань у жінок. 21.00 — Документальний фільм «Драма в Заболотті». 21.30 — Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.30 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. Прем'єра науково-популярного фільму «Порянок денний». 8.35, 9.35 — Література. 5 кл. К. Паустовський. «Мещерська сторона». 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.40 — Світ, що нас оточує. 1 кл. Хліб — всьому голова. 10.55 — «Мішель Габріель розповідає...». Передача англійською мовою. 12.00 — Сеанс повторного телефільму. «Моя вулиця». 13.10 — Л. Зорін. «Цитата». Фільм-вистава. 15.10 — Мультфільм. 15.25 — Прем'єра документального фільму «Порховський взвод». 15.45 — «Піддані революції». Художній фільм. Вперше. 17.10 — Колаж. 17.15 — Концерт. 18.10 — «Загадковий мандрівник». Документальний телефільм. Фільм 5. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — На сесії Верховної Ради СРСР. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.15 — «Охороняється державою». Документальний телефільм. 21.45 — О. Глазунов. Сюїта до балету «Раймонда». 22.00 — Показують театри республік. «Минуле завжди з нами». Вперше.

субота

24 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Наш сад. 9.00 — Концерт. 9.45 — Прем'єра мультфільму «Ох, ти». 9.55 — «Американська провінція». Документальний телефільм. 10.55 — До Людина. Земля. Всесвіт. 11.55 — До Людина. Земля. Всесвіт. 12.00 — Прем'єра документального фільму «Да... де... до... ду...». 13.50 — У світі тварин. 14.50 — Спентр. 15.20 — Грає піаніст В. Горовиць. 16.10 — Діюві особи. 17.40 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». (Сірія). 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Мультфільм. 19.10 — На прохання глядачів. «Отель «Бертрам». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Телескоп. 21.55 — «Щасливий випадок». Сімейна телевізійна програма. 23.00 — До і після опівночі. 0.45 — Відлуння дня. 1.00 — «Бій на перехресті». Художній телефільм. 2 серія. 2.05 — Вас запрошує Софія Ротару.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «На хвилі дружби». Державна хорова капела Казахської РСР. 10.20 — Документальний фільм «Голосом моїм». 11.20 — Дитячий театр. «Фарбова-ний лис». Вистава. 12.05 — Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи телеглядачів. 12.50 — Новини. 13.05 — На здобуття Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка. Р. Іванченко, історичні романи «Гнів Перуна», «Золоті стремени», «Зрада, або як стати володарем». 14.10 — До 120-річчя з дня народження В. І. Леніна. І. Шведов «Ленініана XX століття». «Новта валіза». 15.25 — Г. Ф. Гендель. Пастораль — опера «Аїс та Галатей». 17.00 — «Чия програма краща?». Теледискусія кандидатів у народні депутати УРСР. 18.30 — Скарби музеїв України. 18.45 — Прем'єра документального фільму «Фабрика над Тисою». 19.00 — Концерт самодіяльних художніх колективів Харківської області. 20.00 — Актуальна камера. 20.45 — Програма «Братерство». 21.30 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Золота баба». 22.45 — Вечірній вісник. 23.25 — VII зимова спартакіада народів СРСР. Фігурне катання.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Відлуння нашої юності була... Передача, присвячена М. Кристалінській. 9.40 — «Потерпілі претензій не мають». Художній фільм з субтитрами. 11.15 — Прогрес. Інформація. Реклама. 11.45 — Педагогіка для всіх. 12.45 — «Протистояння» М. Старостіна. Про книгу «Футбол крізь роки». 13.30 — «Вночі на білих конях». Художній телефільм. 1 серія. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — Мультфільм. 17.30 — Прем'єра документального телефільму «М'ясні ради». 18.20 — Грає І. Калер (скрипка). 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. Естафета 4х7,5 км. Чоловіки. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Ковзанярський спорт. Чемпіонат світу з спринтерського багатоборства. 21.00 — Спідвей. Чемпіонат світу. 21.30 — Зустріч в Московській Патріархії. 22.30 — Всесоюзний конкурс молодих виконавців естрадної пісні «Юрма-90». 1.00 — Нічний сеанс. «Детектив... Детектив... Детектив...». 2.10 — «Вітвіки мізантропа». Художній фільм. Вперше.

неділя

25 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Ти-раж «Спортлото». 8.30 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — З ранку раненько. 10.00 — На службі Вітчизни. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Музичний кіоск. 13.00 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — «Хімія». У перервах — Спідвей. Чемпіонат світу. 15.15 — Здоров'я. 16.00 — Нива. 17.15 — Дитяча інформаційно-публіцистична програма «Марафон-15». 18.45 — Грає лауреат Всеросійського конкурсу Сергій Лукін (домра). 19.00 — Недільний кінозал. Прем'єра мультфільму «Сьогодні у нашому місті». Прем'єра документального фільму «Апелдисменти...». 19.55 — «Непрофесіонали». Художній фільм. Вперше. 21.00 — 7 днів. 22.00 — Думки про вічне. Недільна моральна проповідь. 22.15 — Всі симфонії П. Чайковського. Симфонія № 6. 23.15 — «Приїжджайте... Станція Лопасня...». Про будинок-музей А. Чехова у Меліхові. 0.00 — «Небезпечні друзі». 1.34 — «Прекрасна Єлена». Фільм-концерт за оперою. 2.59 — «Уклін з Саратова». Документальний телефільм.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 10.40 — Художній фільм «Два капітани». 4 серія. 11.55 — Для дітей. Канал «Д». 13.25 — Новини. 13.35 — В країні мультяндії. 14.30 — Село і люди. 15.15 — Ви нам писали. Музична програма за листами телеглядачів. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — Видовий фільм «Віденські ритми». 17.20 — Благодійний концерт Українського фонду культури. 20.00 — Актуальна камера. 20.40 — На добраніч, діти! 20.55 — Телеспортсмена. 21.40 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Ранкове шосе». 23.25 — VII зимова спартакіада народів СРСР. Фігурне катання.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — «Гуделка». Документальний фільм. 8.40 — Грає скрипаль Володимир Ланцман. 9.30 — «Атана». Художній фільм з субтитрами. 11.00 — Колаж. 11.05 — «Містечко». Документальний телефільм. 11.30 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 12.30 — «Поет руху». Про мультиплікатора А. Алексєєва. 13.10 — Народні мелодії. 13.25 — «Вночі на білих конях». Художній телефільм. 2 серія. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — «Планета». Міжнародна програма. 18.00 — Біатлон. Чемпіонат світу. 20 км. Командна гонка. Чоловіки. 19.00 — «Світ, в якому ми живемо». Фільми режисера Д. Луцькова. «Бути і вважатися». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Ковзанярський спорт. Чемпіонат світу з спринтерського багатоборства. 21.00 — 7 днів (з сурдоперекладом). 22.00 — Всесоюзний телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні «Юрма-90».

УВАГА!

Кіровоградський магазин «Книжковий світ» (вул. Набережна, 13) продає тритомник К. Симонова «Живі і мертві» для учасників та інвалідів Великої Вітчизняної війни, воїнів-інтернаціоналістів.

Павло МОВЧАН

СТЕП

(УРИВОК)

...Пилуку збивши, пролетить
машинна,
повітря скаламутивши до дна.
Могили стяті, все життя рівнинне,
сумна картина і земля пісна...

По цій землі колись вже волочили
праматір нашу, і бринів аркан.
І, наче кіл, забитий у могилу,
колись стояв тут гостроверхий хан.

Він оглядав з височини безсмертя
своє свавілля й послух войків...
О Боже правий, длань твоя
простерта
на несходиму ширину віків.

Солодить землю корінь валер'яни,
могили пропіка гіркий кумис.
Та-а... скоро степ роздряпають,
як рану,
не скоро ще, таж станеться колись...

Навіщо ж було баб отих тесати
і на круті могили волокти,
якщо колись потягнуть їх на страту
з похилої земної висоти?

Навіщо ж було землю очю слухать,
копати студениці — криниці,
освячувати миром, Божим духом,
і класти хрест на губи та корці?

З криниць підвівшись, колонадний
порох
отвердне в мармур і осліпне
степ,
і виповзе на шлях безрідний корінь
і до ступні чужої приросте.

Співай, співай протяжної, мандрівче,
про вольну волю, золоте ярмо;
шлях безкінечний у німі сторіччя,
а слово ще просторе для думок.

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

Увага! Увага! 17 ЛЮТОГО О 18 ГОДИНІ В АКТОВому ЗАЛІ ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ відбудеться конкурс-шоу «Містер Х». Хто хоче переконатися, що справжні музиканти не лише ті, «хто грає в хокей», повинен придбати квиток у студентському профкомі. Ціна його — 1 карбованець.

«Гул затих. Я вийшов на подмошки» — це рядок із вірша Бориса Пастернака «Гамлет». Вечір пам'яті знаменитого поета відбудеться у бібліотеці імені Крупської 19 ЛЮТОГО О 17 ГОДИН. Його підготували працівники бібліотеки спільно з Ленінським відділенням Товариства любителів книги.

18, 20, 21 ЛЮТОГО кировоградці матимуть щасливу змогу приймати у своєму місті всесвітньо відомий ансамбль народного танцю імені Павла Вірського, концерти якого відбудуться у залі обласної філармонії. 18 ЛЮТОГО ПОЧАТОК О 16 ГОДИН. 20 І 21 ЛЮТОГО — О 19 ГОД. 30 ХВ.

Схоже, що наука наших днів перебуває на підступах до створення загальної теорії нових форм руху матерії та обґрунтування принципу зрівняння взаємодії. Чи не прийде такий час, коли буде відкрито закон збереження інформації, що є продуктом інтелектуальної діяльності людини?

Чи не є мої маніпуляції з «діагностуванням» людей, яких давно немає, за їх прижиттєвими зображеннями, уявою посередників підтвердження можливості сприйняття силосами тільки за однією думкою, деталлю, записаною «на плівку»? Чи, що ще фантастичніше, думкою, прийнятою телепатично і віданою в роботу «суперпсихомп'ютера» як відправну точку для створення цілісної психолограми, снажимо, мислення поета, художника, філософа, будь-якої простої людини, які жили колись? Фантазія? Так! Та чи немає в ній, як і в кожній фантазії, раціонального зерна?

Дуже можливо, що «четвертий вимір», нудні фантасти, філософи та фізики звично ховають все незрозуміле, дійсно вбирає в себе і зберігає все те, що є. Чи не слугує народжуване живою людиною енергополе ніби енергетичним містком від грубого живого до витончених енергетичних утворень, до того, що колись було живим, а тепер існує в енергетичному образі?

На жаль, суцільні «чому б не припустити...» й жодної кінцевої відповіді. Тема справді до-

сить слизька для розмірковувань. Правда, є тут, як мені здається, досить вагоме «але»: на відміну від багатьох тих, хто цікавиться цією незвичайною для тверезого глузду галуззю, мені пощастило в тому, що в дечому можу переконатися з власної практики і фантазувати, виходячи з фактів.

ФАНТАСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ

Кому з нас не доводилось слухати розповіді про незвичайні віщі сні, такі фантастичні, що й придумати важко. А багато хто й сам їх бачив.

Людям часто сняться давно чи недавно померлі родичі, близькі, знайомі. Колись у давнину були популярними в народі «тлумачі снів», «сонники», призначені для розгадування значення снів. В наш час більшість грамотних і психічно нормальних людей у сні, як правило, не вірять. Невдавано в одному з номерів журналу «За рубежом» трапилась замітка про те, як уявляють собі деякі психологи (здається, англійські) механізм людських снів. На їх думку це — розвантаження нейронів мозку від зайвої інформації, що накопичилася в мозкові під час активної його роботи вдень. Щось на кшталт «перемотування стрічки» з непотрібними записами, відходами виробництва.

Однак особисто я гадаю, що механізм сновидінь не такий простий і повністю розшифрований, як це уявляється деяким психологам. Свої незвичайні сні переказувати не буду, але відзначу, що в літературі описані досить дивні випадки, пов'язані із сновидіннями. Взяти, для прикладу, хоча б сні М. В. Ломоносова. Які вже тут розмови про проґравання (перемотування) стрічки із записами? Адже за вказівками Ломоносова, які він дав на підставі інформації із

сновидінь, було знайдено місце загибелі його батька.

Свідчення про безперервність шляху індивідуального «Я» в усіх етапах буття і небуття приходять до нас із повідомлень про феномени привидів, про спиритичні контакти з тими, хто відійшов туди, про віщі сні, а доплюсуйте до цього те, що нають ясновидці і результати гадань різними способами. Важко заперечувати, що наш розум, стан діють і за межею звичних нирдонів тіла. Це знаходить підтвердження і в моїх експериментах щодо впливу на людей, які не перебувають в полі зору.

Багато видумано термінів для позначення енергії, що обумовлює появу багатьох паранормальних здібностей людини, та систематизованих, достовірних доказів поки що дуже мало. Немає пояснення навіть розрізненням лясшам, а про проблему загалом і говорити не доводиться.

* * *

Тепер трохи про унікальні явище в нашому житті — ясновидіцтво Вангу. Вона — македонка, живе в прикордонному з Югославією місті Петриче, де народилася 1911 року, першого січня (за старим стилем). Як мені розповідали люди, що її знають, осліпла в 13 років під час пиллової бурі, потрапивши в смерч. З 17 років почав виявлятися дар ясновидіння. Були безуспішні спроби повернути зір (хірургічні втручання в Югославії). Зріст середній, тип обличчя більше російський, аніж болгарський. Міміка при розмові майже відсутня, що, втім, характерно для більшості сліпих.

За щасливих обставин мій візит, без будь-яких попередніх процедур, мав суто дружній характер зустрічі людей, які мають янесь відношення до галузі незрозумілого.

Після невеликої розмови Ванга почала говорити про мене. Це було трохи несподівано, бо в мене не було намірів запитувати щось про себе, а хотілося насамперед перевірити достовірність її обдарування стосовно інших у ситуаціях, що виключають можливість одержання будь-якої інформації. Моя ж присутність при прослуховуванні чогось про самого себе ніби робила експеримент ясновидіння не зовсім «хімічно чистим», бо можна було припустити наявність елемента телепатії.

Розпочала Ванга з того, що, махнувши рукою ліворуч від себе (в бік дверей), сказала: «Твої батьки померли, вони в гробах, це добре». Я це підтвердив, але про себе подумав, що вона могла здогадатися про мій вік і, природно, зрозуміти висновки, що моїх батьків немає серед живих.

[Далі буде].

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На украинском языке

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя і економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-95; коректорської — 3-61-83.

В. о. редактора

І. КУЦЕНКО.